

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת חיי שרה | גליון מס' 199 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

ומי עסק באכסניה של רבי חיים ברים? הסטייפלער ואשתו סחבו את המזרון עם כלי המיטה, וה'חזון איש' הלך לפניהם להראות לאיזה מקום יניחו את המזרון, וה'חזון איש' עצמו הביא לו קערה עם נטלה לנטילת ידיים בבוקר. רבי חיים היה בחור צעיר, ולא יכול היה לסבול את הכבוד הגדול הזה והתנגד. אמר לו ה'חזון איש': "היכן שמענו שהאתרוג יאמר דעות מה לעשות איתו..."

הגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמאן על גדלותו של מרן ה'חזון איש' זי"ע

"אֲשֶׁר הִנְחִי בְּדַרְךְ אֲמֹת" (בראשית כ"ד, מ"ח)

מרן ה'חזון איש' זצוק"ל, מרבותינו הגדולים בדור האחרון, העמיד את הדת על תילה לאחר המלחמה. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל. הוא היה אומר: "איך משערים מעלת יהודי, לפי ה'סברות' שהוא אמר? לא. אלא לפי מה שעשה והתאמץ לעזור ליהודי אחר..."

מעשה באברך צעיר, שבבחרותו היה עוזר הרבה לבחורים אחרים בישיבה, בלב טוב ובטוב עין. לאחר החתונה ביקש שיקבלו אותו כאחד מתלמידי 'כולל חזון איש', ומנהל הכולל טען שאין מקום בשבילו. כשנודע הדבר ל'חזון איש' שלח לקרוא למנהל וביקש ממנו להכניס את האברך לכולל. אמר לו המנהל: "רבינו, והלא הכולל מיוסד לאברכים גדולי תורה, 'לייבן' - 'אריות', איך יש מקום לאברך כזה ב'כולל חזון איש'?" השיב לו ה'חזון איש': 'בכולל צריכים אברך שהוא יהיה ה'דמות' של 'מתמיד בתורה', ובכולל צריכים גם אברך שהוא יהיה ה'דמות' של עשיית חסד. אם לאו אין זה 'כולל' שצריך לכלול תורה וגמילות חסדים."

ה'אתרוג' עצמו אין לו זכות לומר דעות

ה'חזון איש' עצמו היה שילוב נפלא מגיעת התורה ומלהחיות אנשים ולשמחם. הג"מ רבי חיים ברים היה בן-בית אצלו, וסיפר שהוא זכה לראות את חביבותו של ה'חזון איש' בשעת קיום מצווה.

פעם אחת נשאר בבני ברק בלילה ולא היה אוטובוס לחזור לירושלים ונאלץ להישאר בבית החזו"א בלילה. ומי עסק באכסניה של רבי חיים ברים? ה'חזון איש' בעצמו, הסטייפלער ואשתו של הסטייפלער שהייתה אחותו של החזו"א. הסטייפלער ואשתו סחבו את המזרון עם כלי המיטה, וה'חזון איש' הלך לפניהם להראות לאיזה מקום יניחו את המזרון, והוא הביא לו קערה עם נטלה לנטילת ידיים בבוקר, והוא עצמו היה בחור צעיר ולא יכול היה לסבול את הכבוד הגדול הזה והתנגד ורצה להתערב במעשיהם. אמר לו ה'חזון איש': "היכן שמענו שהאתרוג יאמר דעות מה לעשות איתו... עכשיו המשך בעמוד הבא

אתה 'חפצא דמצווה', אל תתערב, אנו מקיימים בך מצווה".

בבוקר הכין לו ה'חזון איש' פת שחרית. כשישב וסעד שכב ה'חזון איש' כדרכו על הספסל ולמד מסכת מקוואות ביגיעה. רבי חיים ברים מספר, כי באותה סעודה הרגיש התרוממות עילאית כזו, שכמעט טעה ואמר 'עלה ויבוא' בברכת המזון... כך ידע לתת טעם של 'יום טוב' לכל יהודי, יהיה מי שיהיה.

ה'חזון איש' היה בבני ברק לאחר שנות המלחמה הקשה. אנשים שבורי לב באו לשפוף לבם הכואב והדואב, והיה יושב ושומע כל אחד ונותן לו את כל לבו. גם חולי נפש ר"ל מצאו מקום בלב גדול זה. ויש בזה סיפורים רבים שאין לשער.

גאונותו של ה'חזון איש' בהרגשת לב יהודי הייתה דק מן הדק עד אין נבדק. ראש הישיבה רבי דב לנדא שליט"א מספר, שפעם אחת יצא ה'חזון איש' מביתו ונסע להשתתף בבית, ולאחר הברית המתנינו אנשים רבים וכל אחד המתין לדבר משהו עם ה'חזון איש'. רבי דב היה נוכח שם וראה איך ה'חזון איש' עונה לכל אחד כרצונו, ואח"כ כשנכנס למכונת ביקש מהנהג שבחמישים (או מאה) מטרים הראשונים ייסע לאט לאט, שלא תהיה הרגשה לאותם אנשים שדיברו אתו כעת כאילו הוא נכנס לאוטו ובורח במהירות מהצרות שלהם, לכן ייסע לאט לאט, שליהודי אחד לא תהיה אפילו הרגשה דקה כאילו ה'חזון איש' מבקש לברוח ממנו. זוהי גאונותו של ה'חזון איש' בהרגשת לב יהודי, דק מן הדק עד אין נבדק.

זכה למעלותיו המופלגות בזכות היגיעה

בתפילה יותר מזכות ההתמדה

ה'חזון איש' היה חולה מסוכן, כאשר כותב באגרותיו וכנודע, ומרוב חולשה היה מוכרח לשכב במיטתו רוב היום. בנים לא היו לו, והרבנית ע"ה הייתה אחד מניסיונותיו הרבים, ואעפ"כ היה שמח וצוהל בשמחת חיים. ואמר רבי חיים ברים, שזאת הייתה לו ע"י יגיעתו ודביקותו בתורה"ק, וכמ"ש חז"ל "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, משמח את המקום, משמח את הבריות".

הוא היה אומר שזכה בתורה ויראת שמים בעיקר ע"י התפילות יותר מההתמדה שלו. אע"פ שההתמדה שלו בתורה"ק הייתה באופן מופלג מבהיל על הרעיון, היה מייחס הצלחתו בתורה"ק ע"י התפילה ולא ע"י ההתמדה. ורבים העידו על יגיעתו בתפילה למעלה מכוחות אנוש.

לאחר שזומע צרות ישראל ר"ל מתרומם

לאמונה הק' וצולל לסוגיה עמוקה

ראיתי בספר 'מעשה איש' ח"ו, שאחד שאל אותו: "לאחר שאתם שומעים כ"כ הרבה צרות ישראל, איך אתם יכולים תיכף אח"כ לצלול בסוגיה בסדר טהרות או זרעים ביגיעה וצמצום כזה שלם?". והשיבו ה'חזון איש': "כך עושים, שומעים ושומעים, אח"כ מתרוממים מעל הכל ונכנסים לתורה".

וכדי להבין דבריו נזכיר מדברי הרה"ק רבי מנדל'ע ויטבסקער ז"ע בספרו 'פרי הארץ' פרשת שמות: כי משה רבינו כשראה צרות ישראל בגלות מצרים נצטער בצער גדול מאוד, עד שבא לפני הקב"ה ואמר

"למה הרעתה לעם הזה" (שמות ה, כב). וחז"ל אמרו שנענש על כך. ואמר לו הקב"ה: "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב" (שמות ו, ג), ועי"ש מה שפירש"י בזה; כי הקב"ה אמר למשה רבנו: עוד תשמע הרבה צרות והרפתקאות מבני ישראל, אחרי ככלות הכל עליך לדעת שיש בורא בעולם שברא את הכל רק למען ההטבה, ומדרך הטוב להיטיב, ובוודאי יש לו חשבון ומטרת הטבה גם בצער עצמו.

וכך כשמחזירים את הכל לאמונה הקדושה יכולים תיכף לשבת ללמוד, כי מתרומם מהכל. אילו היו כל הצרות רק מקרים היו יכולים להשתגע, אך כשחוזרים לאמונה יכולים אח"כ להתרכז ללמוד תורה. כמו שאמר החזו"א בקצרה: "מתרוממים מעל הכל והולכים ללמוד".

גם משולחנו של הקב"ה צריך לברר על כשרות המאכלים

שמעתי מהמגיד מישרים רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שפעם אחת נכנס לבית ה'חזון איש' ויצא מביתו יהודי חשוב גדול בתורה. וסיפר לו החזו"א שזה הגדול בתורה הקשה לו קושיא (כפי הנראה היה יהודי חסידי) דבגמרא בחולין סז: הוכיחו כמה ראיות מפסוקים שהלווייתן הוא דג טהור. וקשה, שהרי אמרו חז"ל בגמ' (ב"ב עה) שעתידים אנו לשבת בסוכת עורו של לווייתן ונאכל משור הבר ומהלווייתן, איזו ראייה צריכים שהדג הוא כשר, וכי מי חושד את הריבוננו של עולם שיאכיל את בניו הצדיקים מדג טמא? אתמהה (ב'חידושי חת"ס' שם בחולין דף סז, וכן ב'מהר"ץ חיות' שם).

ושתק ה'חזון איש' ולא אמר לרבי יענקלע מה הייתה תשובתו. אך רבי יענקלע הפציר ולא הרפה, ושאל: "נו, ומהי התשובה?", והשיבו ה'חזון איש': "אמרת לי, שכאן כתוב, שאפילו אצל הקב"ה לא אוכלים כל זמן שאין פסוק בתורה שזה כשר...".

כמובן שאין זו עזות פנים נגד השי"ת ח"ו, אלא אדרבה שזהו רצונו לאחר שנתן לנו את התורה שלא לאכול דבר שאינו כשר ע"פ תורה, ואם נותנים לנו דגים צריך לברר אם יש להם סנפיר וקשקשת. ואדרבה, אם נאכל מבלי לשאול על כשרות הדג יהיה לו צער כביכול, וכי מי אמר לכם שהדג כשר... לכן הוכיחו חז"ל מפסוק שהדג לווייתן כשר לאכילה, שנוכל לאכול בראש רגוע בסעודת עורו של לווייתן. ונודע המעשה שהיה באברך שזכה להיות אצל הרה"ק הרבי מלובלין ז"ע ונתן לו פרי, וכשפתח הפרי ראה שיש בו תולעת. והחל להרהר: הייתכן שהרבי הקדוש, שרואה וחווה מסוף העולם ועד סופו, לא ראה שיש תולעת בפרי? ותיכף שהרהר כן פנה אליו הרה"ק מלובלין "לאחד נותנים (תולעת), ולאחד לא נותנים...".

כל ההתחלות קשות כדי שיהיה חביב עליו הדבר

עוד שמעתי מהג"מ רבי יעקב גלינסקי, שביאר ה'חזון איש' טעם מדוע "כל ההתחלות קשות", וכי לא היה יותר טוב שכל ההתחלות יהיו קלות? אלא שדבר שבא לפני האדם בלי טרחה אינו מחשיבו ואין לזה שום רושם עליו. לכן עשה הקב"ה שכל סוגיה שרוצים להבינה, בהתחלה קשה מאוד; וכן כל הנהגה טובה בקדושה וטהרה, בתחילה נדמה שזה קשה מאוד. ועשה כך הקב"ה כדי שזה יהיה חשוב בעיני

לשמע הקולות והדחיפות הרים כ"ק הרבי מבעלזא זי"ע את עיניו הקדושות מן הקוויטל שאחז בידו, ושאל: "וואס איז די קולות?" (מה הקולות?) ענה לו המשמש בקודש שעמד לידו, שר' שלום פוגל ז"ל ציווה לסגור את הדלת ואיש אחד מתעקש שם ונדחה בכוח להיכנס פנימה. הרים הצדיק את ראשו, והביט אל עבר הפתח, וכראותו את האיש הנדחה בדלת, פנה אליו...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על ההתרחקות מהעקשנות

"וואס לא תאבה האשה ללכת אחריה ונקיט מִשְׁבַּעְתִּי" (בראשית כ"ד, ח' ט')

לימוד גדול אנו לומדים כאן מאברהם, שלא יתעקש האדם לעמוד על שלו באופן ש'יקוב הדין את ההר' (כמובן, אין הכוונה בנוגע לשמירת התורה והמצוות, שבוה אסור להתפשר!), שהרי אברהם אבינו אף שהיה לו ענין גדול לא לקחת אשה לבנו מבנות הכנעני, מכל מקום אמר לאליעזר שאם יראה שאינו מצליח תבטל שבועתו ובלבד שלא לגרום על ידי זה לבטל שידוך; זאת משום שביטל אברהם אבינו את עצמו לגמרי לרצון הבורא. גם אנו צריכים לצעוד בדרכי האבות, לקבל את רצון הבורא כמו שהוא ולא להתעקש כלל בשום ענין בחיים. פעמים רבות האדם מתעקש על דבר מסוים, וכאן אנו רואים שאין להתעקש (ע"פ טיב התורה).

יום אחד הגיע מבני ברק יהודי שנצרך בדחיפות אל הרבי. הוא מיהר מאוד והיה מוכרח לשאול בעצת קדשו בטרם ייצא לדרכו, אך לדאבון לבו הדלת הייתה סגורה ומסוגרת! בפתח עמד הגבאי הנאמן והמפורסם ר' שלום פוגל ז"ל, שוקד על משמרתו נאמנה, אשר הודיע לכל שוחרי הפתח שכעת לא ניתן להיכנס אל הרבי בשום אופן ועליהם לשבת ולהמתין עד שתפתח הדלת. בינתיים התאספו עוד ועוד אנשים שרצו להיכנס אל הקודש.

בשעה מאוחרת מאוד באמצע הלילה נפתחה דלת הקודש והרבי החל לקבל את פני הקהל. בהשקט וביראה עילאית נכנסו האנשים בזה אחר זה וניגשו עם פתקא ופדיון נפש, כל אחד ועניינו.

הסדר היה, שהכניסו חבורה של אנשים יחד אל תוך החדר, וכולם עמדו יחד רחוק מן השולחן וניגשו אחד אחד אל מקום קדשו. מיודענו האורח מבני ברק שמח שסוף סוף החלו העניינים לזוז, וכך מצא את מקומו באמצע התור שהתקדם בזריזות אל עבר חדרו של הרבי. אך להפתעתו ואכזבתו הגדולה, בדיוק כשהגיע תורו להיכנס אל החדר ניגשו הגבאים לסגור את הדלת! מי שהיה כבר בתוך החדר ייגש עתה, ואילו שאר האנשים שבחוץ יאלצו להמתין עד שתפתח שוב הדלת.

האורח דנן, שעמד בדיוק במפתח הדלת, לא היה מסוגל לוותר

לפנינו עובדה נפלאה בטיב ההתרחקות מהעקשנות.

כאשר היה כ"ק הרבי מבעלזא זי"ע יושב בביתו בהיכל קדשו בבעלזא שבגליציה, לפני המלחמה הקשה, היו סדרי התפילה, קבלת הקהל ועריכת השולחנות מסודרים על פי רוב; אך לאחר שעלה ארי מבבל, שבע וגדוש מכוס התרעלה הקשה ששתה עד תומה בימי הרת עולם, אחר שכל בניו ומשפחתו נכחדו על המוקד, והוא עצמו בקושי ניצל מן התופת בנסי נסים והגיע עד הנה חלוש עד מאוד - מאז נהפכו הסדרים והיה כל העת דבוק בבוראו כמלאך משרת לפני ולפנים!

זמני התפילות, עריכת השולחנות וקבלת הקהל היו בהפתעות פתאומיות. כמעט לא היה ניתן לדעת מראש מתי ייצא הרבי לתפילה או לטיש, ומתי תיפתח הדלת להתקבל בקודש פנימה. על כן התרגלו החסידים לשהות בחצר הקודש שעות רבות, והיו 'יושבים' רכונים על התורה ועל העבודה בבית מדרשו, מוכנים ומזומנים לכל עת שייצא הרבי לתפילה ולעבודה. פעמים רבות היה זה בשעות הקטנות ביותר של הלילה, כשפתאום נפתחה הדלת לתפילת מעריב, לטיש או לקבלת קהל (בשבת האחרונה לחייו עלי אדמות, יצא אל הטיש בליל שבת קודש לאחר השעה שתיים בלילה!).

מרן הגרא"מ שך זצוק"ל השתתף פעם באסיפה של רבנים בירושלים, והייתה לו עוגמת נפש מכך שלא קיבלו את דעתו בעניין ציבורי כאוב שעמד על הפרק. באותה אסיפה השתתף גם כ"ק אדמו"ר מגור ה'בית ישראל' זי"ע, שהבחין בצערו של הרב שך. הוא שלח מיד שליח מיוחד לבני ברק שייכנס אליו ויראה מה הוא עושה, ויבדוק בזהירות האם הוא חלילה נפגע

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על תורת חיים ואהבת חסד

"אתה הכחַתְּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק" (בראשית כ"ד, י"ד)

אודות שידוך של בחור מהישיבה, והוא בעצמו נסע לחיפה לברר, וכששב אמר: "ביררתי ואפשר לגשת לשידוך". לא ייאמן כי יסופר, עובדות רבות אינספור.

"כי באור פניך נתת לנו, ה' אלוקינו תורת חיים ואהבת חסד". רבי שלום שבדרון זצ"ל אמר: "ישנן שתי מצוות שאדם עושה בשמחה גדולה ומיוחדת - לימוד תורה בחשק; ואם מצליח ומקיים חסד מיוחד, גם זה נותן לו סיפוק רב. בדוק ומנוסה". והמציאות הטבעית הזו רמוזה במילים הללו: "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו", היינו: שני הדברים הללו - תורת חיים ואהבת חסד - יש אור ה' מיוחד וממילא הוא מביא סיפוק ושמחה.

את שניהם ראו בחייו של ראש ישיבת פוניבז' זצ"ל: עמל התורה ושקידה עצומה מתוך שמחה אין קץ, וגמילות חסדים בעמל רב. אספר סיפור: הרבי מקרלין, רבי משה זי"ע, שכיהן כאדמו"ר לפני השואה, בא לבקר את רבי חיים עוזר זצ"ל מוויילנה. הרב לא היה בבית והוא הלך אליו לבית המדרש. הם דיברו יחד בצדי בית המדרש בדברים העומדים ברומו של עולם. לפתע הגיע אברך צעיר, ניגש אליהם ושאל: "היכן נמצא בבית המדרש ספר פלוני?", רבי חיים

אליעזר בוחן את רבקה לא בחסד אלא ב'אהבת חסד'. כי כולם מסכימים לעשות חסד, אבל לא מעוניינים שינצלו אותם. אם אתה יכול להסתדר לבד, בבקשה, אל תטריח אותי... ואצל רבקה היה דבר מעניין: אליעזר בא עם עשרה גמלים ועשרה עבדים. כל עבד ראוי לשמו. באה ילדה והוא אומר לה: "אני רוצה לשתות". היא יכולה לתמוה: וכי אני צריכה לדאוג לכם?! תיקחו לבד... התשובה: ודאי הוא יכול להסתדר לבד, אבל אני רוצה לעשות! כמו אברהם שלא יכול היה שיעבור עליו יום בלי חסד. אם אין אורחים הוא הולך לחפש. הנה מושג נדיר וחריג של 'אהבת חסד' - שאפילו אם השני יכול להסתדר לבד, השמחה הגדולה האישית שלו היא אם יש לו יכולת לעשות טוב ונעים לזולת.

תורה ללא חסד לא מתבשלת

הנה ביאור חדש ששמעתי מהרב שלמה לווינשטיין שליט"א והייתה לי התפעלות.

סיפר רבי שלמה שליט"א: "ניגשתי בערב יום כיפור למרן ראש הישיבה, רבי אהרן לייב שטיינמן, לבקש ברכה, והוא פנה אלי לאמור: 'הגמרא אומרת שאבי עסק בתורה ובחסד וחי שישים שנה, ורבא שעסק בתורה בלבד חי ארבעים שנה. בשעה שאבי עסק בחסד, מה עשה רבא? האם הלך לישון? מה פתאום?! הוא למד תורה! אם כן, נחשוב: הרי לית מאן דפליג ש'תלמוד תורה כנגד כולם' והתורה חשובה ממצוות חסד. אם כן, מדוע חי רבא רק ארבעים שנה?

"התשובה, אמר ראש הישיבה, 'כך היא: מה יותר יקר, קילו בשר או ליטר מים? ודאי קילו בשר. למרות זאת, כאשר מעוניינים לאכול בשר אין אפשרות לבשלו בלי מים. כמו כן לענייננו: התורה באמת שווה יותר מחסד, אבל תורה בלי חסד - עס קאכט זיך נישט - לא מתבשלת'.

"ועל זה אמרו חז"ל (בראשית רבה נח, ט) 'רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד' (משלי כא) - רודף צדקה זה אברהם אבינו".

סיפורים מופלאים סופרו על מסירותו הרבה של מרן הרב שך זצוק"ל לגדולים ולקטנים. ידוע לי על פעם אחת שהיה צורך לברר

עוזר הדרין אותו כיצד להשיג את הספר במדף ההוא. האברך נפרד ומיהר לקחת את הספר.

אמר הקארלינער רב'ה: "כזו חוצפה? וכי אינו רואה שעומד כאן גדול הדור, האם אין לו את מי לשאול אודות הספר?!...".

אמר לו רבי חיים עוזר זצ"ל: "אתם יכולים להיות בטוחים שהוא כל כך שקוע בלימוד עד שאינו יודע בכלל עם מי דיבר, תברר ותיווכח שצדקתך..." התפלא הקארלינער רב'ה כיצד יכול להיות כדבר הזה? הלך לברר, והתברר שאכן כך ממש, אותו אברך היה כל כך שקוע בלימוד עד שלא ידע עם מי דיבר ולא ראה כלום.

'ככה?', אמר הרבי לעצמו, 'לכזה אברך אני זקוק כראש ישיבה בשיבתנו - ישיבת קארלין'. ואכן, הרב שך הוכתר כראש ישיבת קארלין...

והרב שך שב למקומו

"ואברהם שב למקומו" - בשביל מה מספרת התורה את הפרט הזה? כתוב בספרים הקדושים, שאברהם אבינו הרי התפלל על סדום: אולי יש... אולי יש... ובסופו של דבר לא פעל כלום בתפילותיו... יכול היה להישבר, אולי אינני הגון וראוי ועוד ענייני צער ועוגמת נפש. מעידה התורה: "ואברהם שב למקומו" - הוא נשאר באותה דרגה, ובעיקר באותו מצב.

תמיד אנו מדגישים כי אין לנו מושג באברהם אבינו ע"ה, וגם כעת איננו יורדים להבין את רגשותיו של אברהם אבינו, אבל רק כלימוד לדידן, שגם אם לא מצליחים להשיג הרי ש"אברהם שב למקומו".

ראש ישיבת פוניבז' השתתף פעם באסיפה של רבנים בירושלים, והייתה לו עוגמת נפש מכך שלא קיבלו את דעתו בעניין ציבורי כאוב שעמד על הפרק. באותה אסיפה השתתף גם כ"ק אדמו"ר מגור ה'בית ישראל' זי"ע שהבחין בצערו של הרב שך. הוא שלח מיד שליח מיוחד לבני ברק שייכנס אליו ויראה מה הוא עושה עתה בצערו, ויבדוק עוד, בזהירות, האם הוא חלילה חש נפגע, והאם השלים עם ההכרעה שלא כדעתו.

כאשר דפק השליח בדלת ביתו של הרב שך אמרו לו כי אינו בבית, וכי מיד מהאסיפה המשיך היישר להיכל הישיבה.

עלה השליח לישיבת פוניבז' להציץ, וראה שהרב שך עומד וסביבו קבוצת בחורים ומשתעשע בלימוד כאילו לא קרה כלום, כאילו לא נשבר לו שום דבר... הוא היה בטוח שיראה אותו שוכב במיטה בעוגמת נפש...

שב השליח לירושלים וסיפר ל'בית ישראל' שראה את המחזה כיצד הוא מונח בלימוד ולומד בריתחא דאורייתא. הצביע ה'בית ישראל' ואמר לו: "זו דמות של אדם גבוה בדרגתו. הוא עשה את שלו, ואם לא הצליח - ואברהם שב למקומו, ללא שום שינוי!".

הטבה מתוך הכרת הטוב לסבתא

אספר לכם א מורעדיגע מעשה ששמעתי מפי בעל המעשה, יהודי תלמיד חכם.

הייתה לו ישיבה בשיכון ה' בבני ברק, ופעם אחת כשנכנס להרב שך

פנה אליו הרב שך וביקש: "היות ואצלכם בישיבה לומד בחור פלוני, רצוני שיהיה לו 'מלמד פרטי' - אברך שילמד אתו בחברותא, ואני אשלם לאברך ההוא בכל ראש חודש".

ראש הישיבה אכן השיג אברך חשוב שהחל ללמוד עם הבחור בקביעות, והסיפור נמשך כמה חודשים. בכל ראש חודש נכנס האברך עצמו להרב שך לקבל את הכסף, אך לא הייתה לו העזה להתעניין ולשאול - יש בחורים רבים בישיבה, מדוע נקשר הוא דווקא לבחור ההוא? במה הוא יחסן? עד שפעם אחת הזדמנה הזדמנות.

בראש חודש נכנס לביתו של ראש הישיבה לקחת את הכסף, ומצא מולו בית מלא רבנים ועסקנים בנושא שעומד ובווער על הפרק. אמרו לו: "אין אפשרות להיכנס לחדר". פנה לגבאי ואמר: "לא שאני צריך את ראש הישיבה, ראש הישיבה צריך אותי"... אמר לו הגבאי: "מה אתה מדבר שטויות, כלום אינך רואה שאין אפשרות להיכנס, העולם מתהפך בפנים..."

לא, אז לא. יצא ושב לביתו. אחרי כמה ימים מקבל האברך שיחת טלפון מבית הרב שך, שראש הישיבה ממתין לו ומחפש אותו. הגיע האברך לשם. שאל אותו ראש הישיבה: "מדוע לא באת בראש חודש, הרי יש לך קביעות לבוא?", אמר לו האברך: "הייתי". - "אבל לא נתתי לך כסף, מדוע לא נכנסת?".

- "כי הבית היה כאן כמרוקחה, היו הרבה עסקנים, ולא נתנו להיכנס". - "מה? לא נתנו לך להיכנס?! כאב לו הלב. הרב שך הרגיש לא טוב עם זה, ואמר לו: "אם כך אפצה אותך. ראשית כל, שב קצת".

האברך הבין מיד שזו שעת הכושר, וכי הרב שך מעוניין לדבר אתו, לכן שאל מיד: "מה ראש הישיבה נטפל דווקא לבחור הזה ולוקח את הדברים ללבו? מי הוא הבחור?".

השיב לו ראש הישיבה: "אני חייב לו הכרת הטוב".

- "הכרת הטוב לבחור?!".

- "לא לבחור ממש, אלא לסבתא של הבחור שעשתה עמי חסד. ואספר לך: הייתי בחור בישיבה בחוץ לארץ. ישבתי ולמדתי והייתה לי חולצה אחת בלבד לשבת וליום חול. מרוב שימוש נעשה בה חור. מה עושים כשיש חור? מתקנים. אחרי כמה ימים נהיה חור גדול יותר... חיברתי טלאי על גבי טלאי. בזמן קצר נהיה מצב שרק השרוולים נותרו שלמים. אבל היה קשה לכבס את החולצה כאשר יש רק אחת. מה עשיתי? היה לי מקום בגג, שם כיבסתי את החולצה כל יום שישי בבוקר, ושם על הגג המתנתי עד שהיא תתייבש. כך כל יום שישי. הייתה איזו אשה שראתה שאני ממתין על הגג עד שהחולצה תתייבש, היא באה והביאה לי שתי חולצות! בשבילי זה היה כזה לוקסוס - שתי חולצות חדשות!

"חלפו עשרות שנים, הלכתי וביררתי ונודע לי כי יש לה נכד בישיבה שלכם, ואם כן זו הזדמנות להכיר טובה... החלטתי לשכור לו מלמד פרטי כהכרת הטוב לסבתא שלו".

אפשר לספר ללא סוף, אבל תמצית הכל היא: "תורת חיים ואהבת חסד".

(מתוך 'חי ראובן')

החלטתי לגשת לאחד הפקידים ולבקש את עזרתו, אך הלה התגלה כאדם קשוח וחסר לב. כשראה את הכרטיסים המוזלים שלנו הוא אמר מיד: "שילמתם רק 10% ממחיר הכרטיס, לכן גם אם יבואו אנשים אחריכם הם זכאים לטוס לפניכם כי הם שילמו מחיר מלא"

הגה"צ רבי אריה שכטר שליט"א על כיצד יש להודות לה' יתברך

"וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ ד' (בראשית כ"ד, כ"ז)

יכול לטוס לא נאפשר לו לעלות על המטוס אף אם יהיה מקום!". קלטתי במי מדובר והתרחקתי מטווח ראייתו. לפתע שמעתי הודעה במערכת הכריזה: "רבא"י לנדא, רבא"י שכטר, בואו לעשות צ'ק אין". ברגע האחרון התפנה עבורנו מקום. נשמתי לרגע בתחושת הקלה, אך לחרדתי צץ לפתע הפקיד הנוקשה שהחליט להתערב. "את האנשים האלו את מעלה לטיסה?!", אמר לפקידה, ותוך כדי דיבור תפס את הכרטיסים והחל להתרחק מהמקום.

רבי משה יהושע החל ללכת אחריו כדי להתחנן לפניו שיאפשר לנו לטוס, אך אני אמרתי לו: "האדם הזה הוא חסר רחמים, אין מה להתחנן לפניו. במקום זאת הבה נעמוד רגע ונשתמש בסגולה הידועה להתרכז במחשבת 'אין עוד מלבדו', וכך בעזר ה' נתפטר ממנו".

הוא התחייך, נעמד באחת הפינות והתרכז במחשבותיו. תוך דקה וחצי הגיעה הפקידה הראשונה שעמה דיברתי בתחילה, חטפה את הכרטיסים מידי הפקיד וגערה בו שלא יתערב בעניינים שאינם נוגעים אליו, וכך הוכנסנו מידית לטיסה.

כדי להגיע למטוס ברגע האחרון הובלנו אליו על גבי ג'יפ מיוחד. מאחר שישבנו במקומותיהם של נוסעים שאיחרו לטיסה, הושיבו אותנו בשני קצות המטוס. התאמצתי להחליף מקומות ולהעביר אנשים לשביעות רצונם, כדי שאוכל לשהות על-יד ר' משה יהושע ולסעוד אותו במשך הטיסה. לאחר שעות של התרוצצות, שתדלנות

שבועיים לפני הסתלקותו של מרן ה'חזון איש' זצוק"ל הוא שלח אותי לישיבת מיר בירושלים ללמוד אצל אחד מגדולי תלמידיו, יהודי תלמיד חכם מופלג בשם רבי משה יהושע לנדא זצ"ל, שהיה אדם גדול מאוד ונהג להסתיר את עצמו.

בשנים שלאחר מכן חלה רבי משה יהושע והתלוותי אליו לנסיעה לאמריקה לצורך טיפולים רפואיים שהיה עליו לעבור. במהלך הדרך הוא סבל והתייסר מאוד, אך שתק ולא התלונן. בעקבות מחלתו הוא נטה להתייבש במהירות והיה זקוק כל העת לשתייה מרובה. לכן לקחתי אתי לכל מקום שני בקבוקי מיץ תפוזים, כדי שיוכל לשתות בכל רגע.

ביום רביעי בלילה הסתיימו הטיפולים. רבי משה יהושע רצה בכל מאודו לחזור לארץ לפני שבת, אך לא היה מקום פנוי בטיסות הקרובות. לכן רשמנו את שמותינו ברשימת ההמתנה, ונסענו לשדה התעופה בתקווה שיתפנה עבורנו מקום בטיסה הקרובה. לפנינו היו עוד עשרים ושבעה איש שנרשמו קודם לכן. על פניו לא היה נראה שיש לנו סיכוי לחזור ארצה לפני שבת, אך רבי משה יהושע לא ויתר אלא נשאר בשדה התעופה להמתין.

באותם ימים ניתנה מטעם חברת 'אל על' הנחה לחולים ולמלוויהם, וכך קיבלנו כרטיסים בהנחה של 90 אחוז. הראיתי לפקידה האחראית את הכרטיסים המיוחדים שלנו וביקשתי ממנה לאתר עבורנו מקום בטיסה הבאה: "אם נתנו לנו כזו הנחה, תוכלי להבין בעצמך את מצבנו". והיא אכן הבינה, אך לא היה לאל ידה לעזור. "אם שני אנשים מנוסעי הטיסה לא יגיעו, תקבלו את מקומם", עודדה אותנו.

לפתע הבחנתי באחד הפקידים שנראה כסמכותי והחלטתי לגשת אליו, להסביר לו את המצב ולבקש את עזרתו. אך הלה התגלה כאדם קשוח וחסר לב. כשראה את הכרטיסים המוזלים שלנו הוא אמר מיד: "שילמתם רק עשרה אחוזים ממחיר הכרטיס, לכן גם אם יבואו אנשים אחריכם הם זכאים לטוס לפניכם, כי הם שילמו מחיר מלא ואתם לא!".

ניסיתי לדבר על לבו ולהסביר לו שמדובר בחולה במצב קשה, ולפיכך יש להקדים את תורו. אך הדברים השיגו את התוצאה ההפוכה. "חולה?!", שאג האיש, "לפני שתביאו לי אישור מבית החולים שהוא

**זמן־מה חלף עד שתוקנה התקלה,
והדיילים התפנו להגיש לנו
כוסות. בשפתיים יבשות ובגרון
ניחר מצמא מזגתי לשנינו מן
המשקה המרענן ועמדתי לברך
ולשתות, אך הרב עצר בעדי
ואמר לי: "המתן נא רגע, בוא
ואלמד אותך איך מברכים!**

ר' משה יהושע לא סיים בזאת, ובמשך דקות ארוכות המשיך למנות עוד ועוד פרטים מחסדי ה' יתברך, ורק אז סיים ואמר בהתרגשות: "עכשיו אראה לך איך לברך! כשאנו מברכים: 'שהכל נהיה בדברו' עלינו לחשוב ולהודות על כל הדברים הללו שנעשו בחסדי הבורא! כמה הכרת טובה אנו חייבים לקב"ה על החסד העצום שהוא עושה אתנו בכל רגע ורגע! ברוך שעשה לי כל צרכי!". באותם רגעים הרגשתי בחוש את התיאור "תדבק לשוני לחכי"... ואם אני חשתי בצמא כה נורא על אחת כמה וכמה שר' משה יהושע נזקק לשתות בדחיפות. אבל את המתנה שנתן לי באותם רגעים, את הלימוד איך מברכים, איך מודים וכיצד מכירים בטובת ה', לא אשכח כל חי!

(מתוך ספר 'אריה שאג')

ואי ודאות מורטת עצבים, התרווחתי סוף סוף על מושב המטוס במנוחה. הרגשתי יובש וצמא עז. רציתי להרטיב את גרוני היבש תוך כדי שאני חושב לעצמי: 'אם אני כל כך צמא, מי יודע כיצד מרגיש רבי משה יהושע?!'.

בקבוקי המיץ היו לידי אך כוס אין. רציתי לבקש מהדיילים, אך הם היו עסוקים בתיקון תקלה שאירעה בדלתות המטוס. ר' משה יהושע חשש שאם אפריע להם כעת אגרום לחילול ה'. חשבתי לרגע אולי לשתות ישירות מהבקבוק, אך הרב פסל גם את האפשרות הזו כדי שלא לגרום לחילול ה'.

זמן־מה חלף עד שתוקנה התקלה, והדיילים התפנו להגיש לנו כוסות. בשפתיים יבשות ובגרון ניחר מצמא מזגתי לשנינו מן המשקה המרענן ועמדתי לברך ולשתות, אך הרב עצר בעדי ואמר לי: "המתן נא רגע, בוא ואלמד אותך איך מברכים!

"כשאתה עומד לברך, עליך לחשוב כמה חסדים עשה הקב"ה כדי להמציא לך את כוס המיץ הזה כדי להרוות בה את צימאונך. ראשית, הוא ברא אנשים ונתן להם כוח וחכמה לעבד את הקרקע, לטעת את עצי התפוזים, להשקות ולגדל אותם במשך כמה שנים עד שיוציאו פירות. לאחר שגדלו הפירות טרם הסתיימה המלאכה. היה צורך להביא אנשים שיקטפו אותם. ולאחר שקטפו אותם היה צורך בנהגים ובמשאיות שיובילו את התפוזים לבית האריזה. ולאחר מכן היה צורך בפועלים שיעבדו בבית חרושת לייצור משקאות ויסחטו את התפוזים. כמו כן היה צורך בפועלים ובבית חרושת נוסף לייצור בקבוקים כדי שיהיה ניתן לאכסן את המיץ, ובעוד בית חרושת לייצור קופסאות הקרטון שבהן ארוזו את הבקבוקים. מלבד זאת היה צורך בבית חרושת לייצור כוסות בהן נוכל לשתות את המשקה - ואת כל זאת עשו אנשים שהקב"ה ברא ונתן להם יכולת וחכמה ליצור את כל הדברים המופלאים הללו כדי שנוכל לשתות כוס מיץ תפוזים ולהרוות את צימאוננו!".

הצטרפו לעשרות אלפי הנבחנים החדשים שיבחנו במבחן הראשון על מסכת ברכות

להרשמה ולהצטרפות חייגו:

02-560-9000

חשבתי שבחור זה ודאי ייפול לבית של אחד מגדולי ראשי הישיבות. והנה, לימים הזמין אותי לאירוסין שלו, נכנסתי לאירוסין וראיתי את אבי הכלה, שהיה נראה לי כאדם פשוט ביותר, וגם ראיתי כמה מהמשתתפים שישבו בגילוי ראש, והיה אכפת לי בשידוך כזה. דרשתי בשבחו של החתן, ואמרתי שאיני יודע מניין הייתה להוריו ולהורי הכלה זכות כזו. בגמר הדרשה סיפר לי אבי החתן...

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א על השכר הגדול של חסד

"פי עשית חסד עם אדוני" (בראשית כ"ד, י"ד)

במנורת המאור (פ"ז גמ"ח עמוד תקס) כתב שגדולה גמילות חסדים, שכל העושה גמילות חסדים עושים חסד עם זרעו אחריו.

בגלל חסד זכתה שיצאו ממנה בנים תלמידי חכמים

אחד הבחורים בישיבה שלי היה בחור מיוחד מאוד. תלמיד חכם ומתמיד נפלא מלבד שאר התכונות המיוחדות שהיו לו. חשבתי שבחור זה ודאי ייפול לבית של אחד מגדולי ראשי הישיבות. והנה, לימים הזמין אותי לאירוסין שלו, נכנסתי לאירוסין וראיתי את אבי הכלה, שהיה נראה לי כאדם פשוט ביותר, וגם ראיתי כמה מהמשתתפים שישבו בגילוי ראש, והיה אכפת לי בשידוך כזה. דרשתי בשבחו של החתן, ואמרתי שאיני יודע מניין הייתה להוריו ולהורי הכלה זכות כזו. בגמר הדרשה סיפר לי אבי החתן, שהסבתא של החתן הייתה יושבת כל יום עם אשתו של מרן החזו"א, שכידוע היו לה בעיות בבריאות, והייתה סועדת אותה ומטיילת עמה, והחזו"א בירכה: "בזכות זאת שהנך מסייעת בידי בלימוד התורה ומונעת ממני הפרעות, יהיו מיוצאי חלצך תלמידי חכמים", ואכן בזכות החסד וברכת החזו"א זכתה לכל זה.

אך כשישבתי בשולחן עם אנשי הצוות של הישיבה אמרתי להם: "הקושיא שלי עכשיו פי כמה, למה נפל לבית כזה שנראה לי בית פשוט". ישב שם אחד לבוש בפראק וחשבתי שהוא בטח ידיד של אבי החתן (שמנהל ישיבה מפורסמת), וכששמע את דברי אמר: "אני לא באתי מצד החתן אלא מצד הכלה". פתחתי את עיני וחשבתי מה לו ולצד הכלה, ואז סיפר לי שיש לו כולל באחת מערי הארץ ומחזיק שם הרבה אברכים ואין לו כסף, אך אבי הכלה הוא המכתת רגליו ומביא לו כל חודש את רוב הכסף, ואבי הכלה פנה לכמה קבלנים עשירים ושכנע אותם שכל אחד יחזיק אברך אחד כל חודש ואכן נענו לבקשתו - ואנשים אלו שיושבים כאן (בגילוי ראש) הם חלק מהתומכים.

חשבתי לרגע 'מי כעמך ישראל', ואי אפשר לשפוט כלל אדם על פי מראהו החיצוני.

רב שעוסק בחסד

רבי אליהו חיים מלודז' התפרסם בתפוצות ישראל כבעל צדקה עצום שנטל על עצמו עול פרנסתם של המוני יהודים דלים ואביונים, ולצורך כך אף נטל הלוואות גדולות שעלו והשתרגו על צווארו כאבן ריחיים כבדה. ענייני הצדקה וההטבה הללו העסיקוהו רבות. אחד מגדולי הדור שנכח באסיפה התבטא ואמר: "הלוא עסקי הצדקה הללו מפריעים לרבי אליהו ללמוד תורה ומעכבים את המשך צמיחתו בתורה". שמע רבי חיים ואמר "והלוא רב בישראל שאינו עוסק בהטבה ובפרנסת עניים גם בשעה שהגמרא שלו פתוחה היא נחשבת כסגורה. אבל רב בישראל שעוסק בחסד וצדקה אז גם בשעה שהגמרא שלו סגורה היא נחשבת כפתוחה".

רבי חיים מבריסק נשאל פעם: "אם ביתך ממילא פתוח לרווחה כל היממה, וכל עני ושפל-רוח נכנס ובא, מדוע יש צורך בדלת כניסה?",

השיב הגר"ח: "הצדק עמכם, באמת אינני זקוק לדלת מצד עצמי, אך שיטת הרמב"ם היא שפתח בלא דלת אינו מחויב במזוזה ולכן עשיתי דלת".

אליעזר בדק את רבקה במעשה חסד

בדרשות הר"ן (הדרוש השנים-עשר) ביאר, שבדיקת אליעזר לא היה בה משום 'ניחוש' אלא "עיון שכלי עמוק מאוד" שכתב שם: "אליעזר עבד אברהם, כיוון שהיה יודע כי כל מעשי בן אדוניו היו מושגחים, ובפרט האשה אשר תיפול בגורלו, גזר ואמר כי האשה אשר תהיה יותר שלימת המידות היא האשה הראויה ליצחק. ובמה יודע אפוא, כי אם שתהיה נערה בלתי רבת השנים, ושתהיה יוצאת לשאוב, אינה יושבת בית, אך עוסקת במלאכת טורח ועמל, ועם כל זה יגבר עליה שלמות המידות עד שלא תחוס על כל עמלה, אבל יקל בעיניה להיטיב לשאינה מכרת - זה באמת מורה שלמות במידותיה, והיא האשה הראויה לנוח על גורל הצדיקים. נמצא שזה אינו ניחוש, אבל עיון שכלי עמוק מאוד".

מעשה חסד של ר' שרגא פייביל פראנק

אחד מ'בעלי הבתים' בדורות שעברו שזכה לחתני רבנו וגאוני הדור, היה ר' שרגא פייביל פראנק. חתניו היו הגאונים רבי משה מרדכי עפשטיין, רבי איסר זלמן מלצר, רבי ברוך יהושע הורביץ, ורבי שעפטיל קרעמר.

מרן רבי איסר זלמן בהקדמת ספרו 'אבן האזל' מזכיר את חותנו "הרב המצוין בתורתו וצדקת פירונו". בביתו נהגו לישיב גאוני התורה, כמו רבי ישראל סלנטר, רבי יצחק בלזר, ה'חפץ חיים', רבי אלכסנדר משה לפידות, הסבא מנובהרדוק והסבא מסלבודקה.

גדולי הדור אמרו עליו: "אם ייתן איש את כל הון ביתו באהבה שאוהב רבי שרגא פייביל את התורה בוז יבוזו לו". על מעשה צדקותו יסופר רבות. מלבד מה ששיקם את חצי מבתי סלבודקה, היה משתדל ככל יכולתו להצניע ולהסתיר את מעשי הצדקה הרבים אשר עשה. כאשר סיפרו לו על תלמידי חכמים הנמצאים במצוקה ואין להם במה לפרנס את בני ביתם, היה ממלא עגלתו שקים ובהם שמן, אורז קמח, תפוחי אדמה ועוד דברי מאכל, ולאחר חצות הלילה, בשעה שכולם ישנים, היה נכנס בשקט לביתם של הנצרכים ומכניס לדירתם את שקי המזון מבלי שאיש יראה ויידע מי הנותן.

לעתים היה רבי שרגא פייביל בא אל תלמידי חכמים עניים אשר ידע כי לא ירצו לקבל ממנו כסף במתנה, ואף הלוואה לא יהיו מוכנים לקחת, והיה אומר להם: "אנא עשו נא עמדי חסד, יש לי כרגע סכום גדול של כסף מזומן בביתי והנני חושש להחזיקו אצלי. קחו בבקשה חלק מהכסף והחזיקוהו אצלכם, הרי בביתכם אין חשש מפני גניבה. תוכלו אף להשתמש בו לצרכיכם, ואם ביום שאצטרך לכסף לא יהיה בידכם להשיבו אין בכך כל רע, תחזירוהו לי בשעה שיהיה הדבר באפשרותכם".

כאשר היה עובר זמן רב ורבי שרגא פייביל לא בא לבקש את כספו,

היו באים לביתו אותם אנשים כדי להחזיר לו את הפיקדון, ואז היה אומר להם: "עדיין אינני זקוק לכסף זה ואין לי היכן להחביאו, הכל יודעים שאני עשיר, ולכן בביתי הכסף פחות בטוח מפני גנבים ושודדים, ואילו לביתכם לא ירצו".

בדרך זו עזר הנדיב הגדול לתלמידי חכמים ולנצרכים, בצורה שנראתה להם כאילו הם אשר עשו לו טובה ולא הוא להם.

חסדו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל

סיפרה בתו של הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל, שכשהייתה בבית אביה בנעוריה נתאחר פעם מלחזור הביתה מתפילת שחרית, ומתוך שמסודר היה ודייקן ידעו בני הבית לכוון את השעה שהוא נוהג לשוב מביהכ"נ מדי יום ביומו, ומכיוון שאותו יום איחר לשוב נשלחה ע"י אמה לעלות לביהכ"נ שמעל דירתם לברר פשר הדבר. והנה היא יוצאת מפתח ביתה, עולה במדרגות הפונות לחצר הגדולה, ורואה את אביה עומד ודולה מים מהבאר וממלא הפחים שליד הבאר, כשלידו עומדים שני זאטוטים, כבר שית ובר שבע, המעבירים חצאי או רבעי פחים הביתה, מוריקים אותם וחוזרים חלילה.

"אבא, כלום 'שואב המים' של השכונה נהיית?", פונה היא אליו בשובבות של ילדות. "אל נא בתי", עונה לה אביה, "חוזר הייתי מבית הכנסת ורואה ילדים פעוטים של ת"ח עני עומדים ושואבים מים מהבור תוך התכופות מסוכנת, ושאלתם: למה נסים, שואב המים, אינו דולה לכם? והשיבו שאין להם במה לשלם לו.

"ואיה אבא ואמא? 'האבא חולה בשפעת חזקה. ואמא יולדת היא, ואין לנו טיפת מים בקנקן'. כששמעתי כך חלצתי תפילין, פשטתי טליתי והוצאתי מידם החבל והדלי, ואני שואב להם, כי איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא אותם ואחריש מן הצד כלא רואה?!".

"ומה יאמרו הבריות, שאלתי לאבא, שנהיית שואב מים? כלום זה לפי כבודך?".

"ומה יאמרו בשמים', ענה אבא ז"ל, 'ישוב לו הלה וסועד פת שחרית במנוחה, וילדי ישראל בני עניים מסכנים נפשם להביא טיפת מים לאביהם החולה ואמם היולדת?!".

חסדו של מרן רבי חיים עוזר זצוק"ל

מרן רבי חיים עוזר זצוק"ל היה גאון בחסד, ואבי זצ"ל סיפר, שרבי גבריאל סמוטני סיפר לו, כי בזמן המלחמה ברח לוויילנה ולא היו לו מכרים, ונכנס לבית מדרש והתיישב ללמוד בלי אוכל, בלי שתייה ובלי מקום איפה לישון. בלילה ניגש אליו יהודי ואומר לו "שלום עליכם", ושאלו אם הוא מסודר באוכל ובשינה, וענה לו "אין לי כלום". הוציא היהודי סכום כסף גדול, נתן לו ואמר: "זה בינתיים להוצאות שאתם צריכים לכמה שבועות ואני שליח של ר' חיים עוזר". הוא שלח אנשים לכל חלקי העיר ללכת אל בתי המדרש לראות אם יש יהודי שאין לו לאכול ושאלו לו מקום לישון ונתן להם כסף לצורך זה.

(מתוך הספר 'אוצר הידיעות השלם')

המשגיח, שהכיר את הבחור, ענה לאבי הבת "הכל לא בסדר"... כלומר, שיבין ברורות ולא יעלה על דעתו לגשת לשידוך זה. ויהי ממחרת הוזמן המשגיח ל'אירוסין' של הבחור עם בתו של האיש שבירר אצלו אתמול. בבואו לשמחת האירוסין שאל את אבי הכלה: "כיצד גמרתם את השידוך אחרי ששמעת ממני אתמול דברים מפורשים..."

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על נפלאות דרכי השידוכין

"וַיֵּרָץ הַעֶבֶד לְקִרְאָתָהּ... וַתִּמְהַר... וַתֵּרָץ עוֹד" (בראשית כ"ד, י"ז-כ')

הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע היה אומר ('ליקוטי יהודה' בפרשתן עמ' רכ"ט) בשם הגה"ק רבי חיים מבריסק זי"ע, כי בעניני השידוכין עלינו לדעת שהכל יתנהל כפי הנאמר "מה' יצא הדבר". ולא רק עסקי השידוכין נקבעים ממרומים כרצונו יתברך, אלא גם הזמן בו יבוא השידוך למעשה וייגמר בכי טוב אף הוא תלוי רק ביד הקב"ה, ואין יכולת ביד אנוש למהרו אפילו ברגעא חדא או לאחור.

וכבר נשתברו קולמוסים רבים לחזק לבבות נשברים ולרומם רוחם של הממתנינים לזיווגם או לזיווג של הבן והבת. ובאמת יש להם להשיב נפשם בדברי הכתוב בפרשתן (כד, נ) "ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר, לא נוכל דבר אליך רע או טוב", וכתב הרשב"ם, וז"ל: "לא נוכל דבר אליך - לא הסתירה ולא הבניין תלוי ברצוננו, כי על כרחנו (יקרה הדבר בין אם אנו) רוצים או לא רוצים, כי הקב"ה עשה זאת שהיכולת בידו", עכ"ל.

ומכאן נלמד לכל עניינינו ש'רצון אבינו שבשמים' הוא אשר יקום ויהיה. וכפרט הנלמד מן הכלל נלמד לעניין השידוכים, כי הזיווג שהוכרז מן השמים יעלה ויבוא ויצא לפועל בזמן שגזר הבורא ובאופן שגזר מן שמיא ל'גמר השידוך' (והוכרח להיגמר באותו היום, הואיל והתפלל "הקרה נא לפני היום", והרי כבר היה 'לעת ערב' כדכתיב בפסוק יא). הכל מתנהל במהירות ובחפזון כ'קפיצת הדרך', ריצת העבד, מהירות רבקה וכדו' - כדי שייגמר הדבר בכי טוב בעתו ובזמנו ללא עיכוב רגע אחד. על כן, בהגיע אדם לפרק 'האיש מקדש' ועליו לשדך את בנו ובתו שכבר באו אל פרקם, לא יתבלבל ולא יאמר 'אני אנה אני בא', איני יודע מה לעשות ולאן לפנות... אין לו אלא להתזקק באביו שבשמים ובאמונתו יחיה, כי בהגיע הרגע הנכון יעלה השידוך ויתקשר בקשר של קיימא.

מלהזכיר... לכן אמר הקב"ה לאדם: אני אשיג לך 'זיווגך' ההגון לך, אפילו עליך תרדמה ובוזה הזמן אציג לפניך זיווגך, ו'כזה ראה וקדש', וכדאמרי אינשי "אל תעזור ואל תפריע...".

אף שבאמת כל מערכת השידוכים מתנהלת לה רק מן השמים, כי הבה נתבונן: זה קרוב לעשרים שנה מגדלים האב והאם את בנם ובתם ביגיעה עמל ויזע; משנות ילדותו הדירו שנתם בלילות, ומשגדל הוליכו אותו לבית תלמודו וכו' וכו' כידוע לכל 'צער גידול בנים' מהו... חשוב נא איך ייראה דבר כשיגיע עת דודים ויינשאו הבן או הבת לזיווג שיבוא מאליז מן השמים מבלי שיהיה ביד ההורים לחוות דעתם בענייני... על כן חס הבורא על האב והאם, נותן להם 'שירגישו' כאילו יש להם גם 'חלק' בהחלטת הזיווג, אבל באמת אין זה אלא דמיון... המכיר בזה תישלן נפשו בכל תקופת השידוכים, והיה זה שכרו.

וכן פירש הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע את הנוסח "העומד מצד החתן", כי אין האב אלא עומד מן הצד ואת הכל עושה הקב"ה בכבודו ובעצמו. ולא עוד, שפעמים מעמידהו הקב"ה בצד שלא יפריע ב'חכמתו' ובחששותיו אלא ככל אשר יגזור ה' כן יקום וכן יהיה ('יסוד צדיק' עמ' רפג).

הנה, ה'שידוך' הראשון מששת ימי בראשית היה 'ויאמר ה' אלוקים לא טוב היות האדם לבדו... ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם וישן' (לעיל ב, ח-כא). יש שרמזו כי פעמים רבות מתעקש אדם לומר רצוני דייקא בשידוך פלוני, או לאידך פעמים שיאמר שידוך זה הס

הרה"ק ה'בית ישראל' מגור זי"ע היה אומר: "ווען סיקומט די ריכטיגע מינוט געדויערט עס ווייניגער פון א מינוט" (בהגיע הרגע המיוחל נגמר הדבר בפחות מרגע).

אחר המלחמה נשאר הגאון רבי נפתלי נבנצל זצ"ל אוד מוצל מאש, יחיד מכל בני משפחתו. והנה, באחד הימים הוצע לו שידוך שהוא מצדו חפץ מאוד בהצעה זו אך לא ידע בעצמו כמה 'להשתדל' כדי ששידוך זה יצא לפועל, על כן נכנס אל החזו"א והציע ספקותיו. ענה לו החזו"א: "את שלך כבר עשית, יצאת ידי חובת השתדלות, הנח להנהגת הבורא שתיעשה מאליה ואל תוסיף לפעול למהר את השידוך". שמע הגר"נ לדברי החזו"א, ואכן לא הגיע הדבר לכלל מעשה אלא בבוא עתו וזמנו נישא בשעטומ"צ לזיווג המוכן לו מן השמים.

כעבור שנים רבות והנה עומד ר' נפתלי ביום היכנס נינו הגדול לבריתו של אאע"ה, ובביה"כ"נ שבו התפלל ותיקן כיבדוהו ב'עלייה' לכבוד היום הגדול והגבאי ערך לכבודו 'מי שבירך' והכל הכריזו יחדיו "מזל טוב... מזל טוב...". לאחר התפילה ראו כי לבו של ר' נפתלי נתון בסערה, וכמשיח לפי תומו הראה על אחד המתפללים - בן גילו שלא נפקד מעולם בזש"ק, והיה עדיף אילו לא כיבדוהו בעלייה. והוסיף ר' נפתלי לספר למלווהו שאותו יהודי נישא בשעתו לאותה 'מדוברת', ורק כעבור שנים רבות נוכח לראות את נס הצלתו בזה שאותו שידוך שכל כך חשק בו לא יצא לפועל, שאם כן היה עדיין עקר עד היום הזה כאותו יהודי שמעולם לא נולד לו זש"ק.

על כן, אל נא אחי תרעו בראותכם כי מחשבתכם איננה יוצאת לפועל - בפרט בענייני שידוכים בהם פועלים רגשותיו של אדם ביותר, שמחו נא בהנהגת הבורא עמכם, קבלו בתמימות ובשמחה את הנהגתו עמכם, כי אינכם יודעים אלו נסים וטובות פועל הקב"ה בעדכם מבלי שתדעו ותשיגו אותם (כי פעמים האדם מתוודע לנסיו אחר שבעים שנה, ופעמים שלעולם לא יידע - יאמין בזה וירווח לו).

הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל שימש בכמה וכמה ישיבות כאש ישיבה. באחת מהישיבות ארע דבר, בבחור שהתחצף נוראות אל צוות הישיבה - המשגיחים וראשי הישיבה... לאור הנהגתו היו אלו דנים הרבה באסיפותיהם אודות הבחור הלז, ובכל אסיפה ואסיפה גמרו אומר לזרקו מכותלי הישיבה, אלא שחזקה עליהם טענתו של רבי חיים ברים שאינו מסכים לשילוח בחורים - ואם הבחור יתחייב 'גלות' הרי הוא גולה עמו...

עד שבאחת הפעמים הגדיל הבחור עשות, ובטרם יציאתו ל'שבת חופשה' ניגש אל המשגיח ו'הדריך' אותו סדר הנהגתו בימים הבאים כיצד...

מיד בחזרם אחר שבת ישב ה'צוות' לאסיפת חירום, ורובם ככולם הכריעו כי אין מחוצף כמותו בין כל 86 בחורי הישיבה, ומעתה אין מקומו כאן אפילו במחיר שיפסידו את הגאון רבי חיים עמו גם יחד...

ואכן, רבי חיים נטל את צקלונו הדל ופנה לפתחה של הישיבה - שם פגש ביהודי מבני חו"ל שניגש אליו והחל מברר אצלו על אותו הבחור. ברגע כמימרא הבין ר' חיים שאותו היהודי כבר גמר אומר לגמור את השידוך ולא בא אלא להרגיע את עצמו כשישמע כמה מעלות טובות על הבחור. על כן השיבו: "מה אומר ומה אדבר, אגלה לך מצפוני לבי: בזאת יצאתי מאסיפת צוות הישיבה וכולם כאחד נמנו וגמרו לומר שזה הבחור 'יחיד' בדורו הוא, ובין כל 86 בחורי הישיבה אין עוד בחור כזה...". (ומשראה ר' חיים שעדיין עומד האיש לעלות ולברר אצל שאר אנשי צוות הישיבה, קראו שוב ואמר לו: "רבי יהודי, חוסו על זמנכם היקר, חבל על הטרחה שבעליית המדרגות, אין כזה בחור בכל הישיבה, חטוף וקח לך בחור כמותו ל'חתן'". וכן עשה!) למותר לציין שלמחרת היום נגמר השידוך וממילא גם ר"ח הוחזר לישיבה, כי ממילא עומד הבחור לקראת 'סיום' עם הישיבה.

ויש שאמרו, שלכך קוראים להתקשרות השידוכין בשם 'ווארט', שפירושו בשפת ה'אידיש' - דיבור, לרמז "שהכל נהיה בדברו", כל שידוך שנגמר נעשה אך ורק במאמרו יתברך. והמשכיל יבין שלא 'לדאוג' בענייני שידוכין כי ממילא מתנהל הכל על פי מאמר ה', וכשיבוא הרגע הראוי והנכון יסבב 'מסבב הסיבות' שיבוא הדבר אל סיומו.

הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע סיפר פעם לאחותו הצדקנית, אשת חבר להגה"ק הסטייפעלער זצוק"ל: "היום היה אצלי יהודי שבא לברר אודות בחור (לעניין שידוכים), והנה כששאלני על 'יראת שמים' עניתיו 'ס'קען זיין בעסער' (יש לו במה לשנות דרכיו ולהתעלות יותר ממצבו העכשווי). כמו כן כששאלני על 'התמדתו ואהבת התורה שבקרבו' עניתיו 'ס'קען זיין בעסער'. כך ענית על כל שאלותיו וספקותיו, ורציתי בזה לרמז לו - אין הבחור ראוי לך. על כל דבר נענה האיש ואמר: 'מבין אני שאין בו כל חסרון שהרי אין 'מושלמים' בעולם הזה, ומכיוון שהרבי אינו אומר אלא שיש לו מקום להיטיב דרכיו משמע שהוא עומד על דרך טובה וה'חסרון' היחיד שיש לו שעדיין יש לו מקום להתעלות, הרי זה ה'חתן' המתאים לי, ועוד באותו היום נגמר השידוך בכי טוב. ובכך", הוסיף החזו"א, "הבט נא וראה איך שהקב"ה מנהיג את עולמו - הרי יהודי זה 'בר דעת' הוא, ואף אני אמרתי לו דברים (כמעט) מפורשים 'יש לבחור הרבה מה לשנות ולהיטיב את מעשיו', ואיך נהיה כדבר הזה שהבין מדבריי שאין כל חסרון בבחור? אלא, בהגיע העת והזמן לזווג את בת פלוני לפלוני נהפך כל העקוב למישור, ו'תקפוץ' הארץ ואף השמים אם יצטרכו לזה, ה'חכם' יהפוך לסכל והשומע לחרש, והשידוך ייגמר... 'כי מה' אשה לאיש' (מועד קטן יח:)."

ועוד מעשה מסופר על איש שהציעו לו בחור לבתו. נהג האיש כמנהג ישראל ובה לשמוע את חוות דעתו של המשגיח. המשגיח שהכיר את הבחור וידע שע"פ הלכות שמירת הלשון מותר לו לענות אמת לאמיתה, ענה (ב'לשון הקודש' כמנהג בני עדות המזרח מימות עולם) לאבי הבת "הכל לא בסדר"... כלומר, שיבין ברורות ולא יעלה

המשך בעמוד הבא

מחו"ל לארה"ק נמלך בדעתו לעבור דרך לונדון הבירה ושם יפקוד ביום שישי את צינו של הרה"ק רבי שלום משאץ ז"ע, ויעתיר בדבר ישועה ורחמים שכבר יבוא עתו וזמנו לבנות את ביתו בישראל (כנודע, אשר הבטיח הרה"ק שמי שיעלה על קברו ביום שישי ויקבל עליו קבלה טובה בוודאי תבוא ישועתו - אך בתנאי חמור שעליו לקיים קבלתו בכל תוקף). וכך עשה, השתטח על הציון הקדוש ובאותה שעה קיבל על עצמו להוסיף 'תוספת שבת' עוד חצי שעה על זמן הדלקת נרות.

משם מיהר לדרכו לארה"ק. ואכן, עוד באותו יום שישי כבר נחו רגליו על אדמת קודש בהגיעו בשלום למחוז חפצו. מיד סידר את חפציו ומטלטליו אשר הביא עמו, שהרי מהיום עליו להקדים לקבל שבת... בהגיע הזמן שקיבל על עצמו להוסיף על השבת נטל את ה'בעקישטע' שלו מתוך החבילה, והנה כולה נצבעה בצבע לבן ממשחת שיניים ששכנה לצדה בין החפצים, עד שבזיון נורא היא גורמת ללובש אותה. אבל... הרי אצלו כבר 'שבת...' ובגבורה התגבר בגבורה לשמור על קבלתו ולא ניקה את הבגד כלל, ומכיוון שלא יכול היה להלך בו על כן 'לבש שחורים' שנהפכו ללבנים והלך למקום שאין מכירים אותו... בבית הכנסת שב'מושב' זקנים הסמוך. וכמעשהו בלילה כך גם בצפרא דשבתא וכן במנחה.

בצאת השבת שאלו אחד הזקנים השוכנים שם לפשר הבגד המלוכלך שעליו וסיפר לו כל אשר קרהו... תשובתו ותמימותו מצאו חן בעיני הזקן שהלך מיד לפעול בעדו, וביום שלישי הבעל"ט בא הבחור הלז בקשרי שידוכין ונעשה נכדו של אותו זקן.

מעשה שהיה, בשני בשבת בעשרים ושניים לחודש מנחם-אב בשנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבעה לבריאת העולם (כ"ב אב תשע"ז) פגע נהג 'משאית' (truck) בגשר המיועד להולכי רגל' שמעל כביש גהה (Geha Road) - הסמוך לעיה"ת בני ברק והפילו. והנה אחרון ההולכים על הגשר באותה שעה היה בחור מבוגר כבן שלושים שנה, שלדאבון לב עדיין לא מצא עד אותה שעה את זיווגו. הלה הרגיש כי הגשר מתנועע ונדמה בעיניו כי מתרחשת תחת רגליו 'רעידת אדמה', על כן נשא את רגליו והחל נס ונמלט מן הגשר והמשיך במרוצתו לאורך הכביש כשהוא מתרחק מרחק אדיר מהגשר - ללא כל סיבה. באותה שעה עבר יהודי נכבד והנה הוא רואה בחור רץ בכוחותיו האחרונים... עצר אותו ושאלו לפשר מרוצתו ומנוסתו, סיפר לו הבחור כשהוא נושם בקושי גדול את אשר ראו עיניו... לאותו יהודי הייתה אחות בוגרת שכבר מלאו לה עשרים ושמונה שנים ועדיין לא באה בקשרי אירוסין - והבחור מצא חן בעיניו, ומשם הייתה הדרך קצרה לגמר השידוך עם הבחור הנמלט.

ביום רביעי כ"ו חשוון תשע"ח נערכה שמחת הנישואין ברוב פאר והדר, ויהיה בחזרם הביתה הייתה דרכם דרך אותו 'כביש גהה' ובבואם למקום הגשר מצאו שהכביש סגור הואיל ובאותו הלילה החלו ההכנות לתיקון הגשר. החתן שאצה לו דרכו ביקש מהשוטר שיפתח לו את הדרך ב'אישור מיוחד', אך הלה לא הסכים. גם לאחר הפצרות לא הסכים עד שהחתן הבטיח לו שבפיו דבר מעניין עד

על דעתו לגשת לשידוך זה. ויהי ממחרת הזמן המשגיח ל'אירוסין' של הבחור עם בתו של האיש שבירר אצלו אתמול. בבואו לשמחת האירוסין שאל את אבי הכלה: "כיצד גמרתם את השידוך אחרי ששמעת ממני אתמול דברים מפורשים...". ענה לו האב: "משבאתי הביתה והצגתי בפני בני ביתי ובתי את דבריך, אמרה הבת שמצדה אין בעניין הקול כדי לעכב את השידוך, ואף אם קולו של החתן אינו ערב כל כך אין בזה כל חסרון...". הא לך, כי אם הזיווג מיועד מן השמים לא יועילו כל טצדקי למנעו, עד שמן השמים הטעו את האב לחשוב שהמשגיח אומר לו הקול לא בסדר...

כיו"ב אמר הרה"ק ה'פני מנחם' ז"ע, שבבוא העת לגמור השידוך מוליך הקב"ה את ההורים כ'בלינדע פערד' (סוסים עיוורים) שלא יראו כל חסרון במדובר, ובכך ייתנו את הסכמתם וייצא השידוך לפועל.

כה אמר הרה"ק הסבא משפולי ז"ע ('איש הפלא' עמוד שסד, הובא בתפאל"מ בפרשתן) וז"ל: "לכל אדם יש מעלות ויש חסרונות, וכאשר נגזר על האדם שידוך משמים אז יורד א לוקשן ברעה"ט, היינו קרש רחב מן השמים ומכסה את כל החסרונות און עס בלייבט גוליא (כל כולו בשפת רוסיה) מעלות. אבל כשהשידוך שהציעו לו עכשיו אינו מה שנגזר עבורו מן השמים מ' יום קודם יצירת הולד, אזי יורד א לוקשן ברעה"ט מן השמים ומכסה את כל המעלות און ס'בלייבט גוליא חסרונות".

פעם שאלו את הרה"ק ה'אהבת ישראל' ז"ע: "מהו זה שאומרים שהשידוך בידי שמים, והרי יש לי שונאים והם עומדים ומקלקלים לי את השידוכים?". ענה הרה"ק: "אכן, הכל מן השמים, אלא אם השידוך באשערט (הגון וראוי) ישלחו מן השמים את המחוחתנים אל האוהבים והם יאמרו עליך כל הטוב; ואם לאו, יגיעו אל השונאים והם יורידו את השידוך".

פעם קבל איזה 'מחותן' בפניו (ה'פני מנחם') כי זה לאחרונה לקח 'חתן' לבנו והכל מכרו לו כי החתן הינו ממש 'רבי עקיבא אייגר', ועתה משנגמר השידוך נתברר לו שלא מיניה ולא מקצתיה - לא רעק"א שבדור הקודם ולא בדור הזה, לא תלמיד חכם ולא בן תלמיד חכם, כי אם כמעט עם הארץ גמור... (תחת מה שאמרו לו כי הוא 'נודע ביהודה' נתברר שהוא 'נודע בגויים').

נענה הרה"ק ואמר: "הנה, בבוא העת והזמן לגמור השידוך עם 'בת פלוני לפלוני' שהוכרז ארבעים יום קודם יצירת הוולד, נוטל הקב"ה את ה'שכל' מהורי המדובר שלא יזיקו ולא יפריעו את הדבר מלבוא לידי גמר, ורק לכן הצליחו לפתותך בקל ש'חתן דנן' הינו רעק"א בכבודו ובעצמו... אמנם כעת משנגמר השידוך החזירו לך את השכל במתנת חנם מן השמים. וכי על זה דווה לבך? האם היה עדיף לך להישאר מבלי שכלך? ימלא פיך תהילתו על שחזר אליך שכלך בשלמותו".

מעשה בבחור מבוגר - 'זקן מופלג' מתושבי ארה"ב שהפליג ללמוד באחת הישיבות הקדושות שבארץ הקודש. פעם אחת בשובו

מאוד הקשור לנעשה עתה עם הגשר, כי כל ה'שידוך' נעשה בזכות קריסת הגשר הלז - ועתה עם בנייתו של הגשר נבנה גם ביתו - מיד נפתחו לו השערים...

"הנה, בבוא העת והזמן לגמור השידוך עם 'בת פלוני לפלוני' שהוכרו ארבעים יום קודם יצירת הוולד, נוטל הקב"ה את ה'שכל' מהורי המדובר שלא זיקו ולא יפריעו את הדבר מלבוא לידי גמר, ורק לכן הצליחו לפתותך בקל ש'חתן דנן' הינו רעק"א בכבודו ובעצמו..."

וחתום - בו כתב אל הגביר "מוכ"ז הוא הנבחר להיות חתן לוקח בתך", וביקש ממנו שבדרכו הביתה יאריך דרכו למקום מגורי הגביר וייתן לו את האיגרת. הבחור שלא ידע איגרת זו מה טיבה וגם קצרה נפשו בדרך, לכן פנה אל אחד מחבריו אשר דר בסמיכות למגורי הגביר, וביקש ממנו שימסור מכתב זה אל הגביר והלה הסכים לזה. בבואו אל עירו סר תחילה לבית הגביר ומסר לו את האיגרת, פתח הגביר וראה שהבחור העומד לפניו הוא המיועד לו, ומיד שלח לדבר בו נכבדות ונגמר השידוך בכי טוב. והתברר בחוש דרכי ההשגחה העליונה לסבב כל הסיבות עד שיצא לאור רצונו ית'.

כבר אמר פעם מחותן חשוב בגמר ה'שבע ברכות' של בנו החמישה עשר, אחר שכולם נישאו אחד אחד בעתו ובזמנו והקימו בתים נאמנים לה' לשם ולתפארת, ויען ויאמר: "את כל בניי העמדתי תחת החופה ובכל זה לא עזרני הבורא במאומה..." כל צאצאי האב הדרשן נשתוממו שמא אירע לאב איזה חולי בראשו - להוציא מפיו דיבורים כגון דא... שחק האב והסביר להם: "וכי הקב"ה עזר לי... הרי הוא עשה את הכל... אל תאמרו ח"ו שאני עשיתי והוא סייע ועזר לי, אלא את הכל בכל עשה הבורא בכבודו ובעצמו".

ביסוד זה ביארו מה שאמר אברהם אבינו לאליעזר (בפרשתן כד, ז), "ה' אלוקי השמים... הוא ישלח מלאכו לפניך", כי אליעזר חשש שמא לא מצליח בשליחותו, אמר לו אברהם: הסר דאגה מלבך כי יבוא מלאך מן השמים והוא יהלך לפניך לעשות הכל, ואתה תבוא אל המוכן; כלומר, לא שאתה תעשה והקב"ה יעזור לך, אלא את הכל יעשה הבורא... רק בבואו לפני לבן ובתואל שלא היו 'היימישע' (מן היראים לדבר ה') להם אמר אליעזר שאברהם אמר לו (ש מ) ה' ישלח מלאכו אתך', כלומר שאתה תעשה והקב"ה יעזורך.

(מתוך 'באר הפרשה' - תשע"ט)

מעשה בבחור בן טובים וירא שמים שלמד באחת מהשיבות המפורסמות בארץ ישראל, אך משום-מה לא הצליח למצוא את זיווגו, וכך עברו הימים מיום ליום ומחודש לחודש כשבלבו נשבר בקרבו מחמת מצבו הקשה.

לקראת שבת אחת החליטו בני הישיבה לשבות בשב"ק במירון סמוך ונראה לציון המצוינת של רשב"י. אותו בחור הצטרף ונסע עמם, אך במשך כל השבת הסתגר בחדרו כשהוא שקוע בצערו ולא עלה לציון אפילו פעם אחת. רק במוצאי שבת נתעורר בו רצון לפקוד את הציון בטרם יחזור לישיבה. ואכן, בהגיעו אצל הציון פתח באמירת תהילים בהשתפכות הנפש ובדבקות עצומה, עד שלאחר כמה שעות גמר את כל הספר מרישא ועד גמירא. כאשר סיים תפילתו הביט לאחוריו ולא מצא את חבריו שכבר חזרו בצוותא לישיבה, והבין שעתה עליו לחזור לישיבה בכוחות עצמו. אך כיוון שלא הייתה הפרוטה מצויה בכיסו הלך לביתו של אחד מתושבי מירון, סיפר לו מעשה שהיה וביקש שילווח סכום מעות להוצאות הדרך, ואמר לו, דהגם שהוא אינו מכירו אך בידו להתקשר לראש הישיבה שלו המכירו והוא בוודאי ימליץ להלוות לו סכום זה, ובהזדמנות ישלח לו את סכום ההלוואה. בעה"ב שוחח עמו על דא ועל הא למשך זמן מה ולאחר מכן הלווה לו כפי בקשתו ונפטרו לשלום.

היהודי שהתפעל מאוד מאצילותו של הבחור מיהר להתקשר לראש ישיבתו וסיפר לו שכך היה מעשה, ובריר אצלו 'מה טיבו' של הבחור כי בת יו ש' שהגיעה לפרקה ועל כן ברצונו לברר אצלו מה טיבו. למותר לצייין שראש הישיבה הרבה והפליג בשבחיו של הבחור בתורה ובמידות טובות, ואכן מיד שלח הלה שדכן שידבר עם אבי הבחור להציע את השידוך, וכעבור יומיים שברו צלחת בשמחת התנאים בשעה טובה ומוצלחת בבית אבי הכלה בעיה"ק מירון, ונתברר למפרע שתפילתו במוצאי יום מנוחה הרגיעה שחקים ועל ידה זכה לישועה הגדולה; ולא עוד, אלא אף בעיני בשר ראה דבגלל שהאריך בתפילתו באותה שעה זכה לראות בישועתו, שהרי איחורו גרם לו לפגוש את חותנו לעתיד, ועי"ז באו בברית האירוסין ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל.

מעשה בעשיר שחשקה נפשו בבחור תלמיד חכם מופלג עבור בתו, והלך אל הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע בבקשה שיראהו מיהו הבחור המופלג ביותר בישיבתו הרמה כי ברצונו לקחתו כחתן לבתו. השיב לו החת"ס: "בסוף הזמן הנני מעביר את כל הבחורים בכור הבחינה, אז אדע בבירור בטיב כל אחד ואחד. שוב נא לביתך ולאחר שתגיע עת המבחן אשלח אליך את הבחור המיועד". בסוף הזמן בחר החת"ס את הבחור המהולל ברוב התשבחות, נתן בידו כתב צרור

בפעם הראשונה בה אברהם קיבל פודינג הוא יצא מכליו מרוב הנאה. לאחר שסיים את מנתו עד הטיפה האחרונה עלה בו חשק עז לאכול מנה נוספת... יצרו גבר עליו והוא נעמד שוב בתור כדי לקבל מנה שנייה. אך האחראי על החלוקה זכר שילד זה כבר היה כאן, ובמקום לקבל מנה מהמעדן הנכסף קיבל אברהם סטירה חזקה ומצלצלת על פניו...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"זָקֵן בֵּיתוֹ הַמֵּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ" (בראשית כ"ד, ב')

מלאכת החינוך דורשת חכמה, ידע ומחשבה רבה. מתאים להביא בזה את דברי הספורנו (שמות יד, ז) וז"ל: "כי אמנם תוקף כל הצבא תלוי בשר הצבא וחכמתו ותחבולותיו!"

בכל בית ניתן להמשיל את ההורים למפקדים ושרי צבא האחראים על הצלחת כל הנתונים תחת פיקודם. אם ההורים נוהגים בתושיה, לומדים את דרכי החינוך ומשקיעים מחשבה בכל צעד, עתידים הם לקצור בסייעתא דשמיא פירות; אך אם אינם חושבים כלל אלא נוהגים בכל עניין על פי מצב הרוח, הרי שחס ושלום מתמעטים הסיכויים להצלחת ילדיהם.

עד כמה צריך לחשוב מחשבות בנוגע לדרכי החינוך? זהו דבר שאין לו שיעור. ככל שההורה מוכן יותר להשקיע ולהתאמץ כדי לזכות לראות בנים תלמידי חכמים, כך הוא ישקיע מחשבה על כל צעד ושעל בחינוכם. אצל גדולי ישראל מצאנו עובדות מבהילות על השקעת המחשבה בחינוך ילדיהם ותלמידיהם. הגאון רבי ברכיה שינקר שליט"א, ראש ישיבת 'תפארת התלמוד', מסר בשם הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת 'באר יעקב': "כאשר אני מחליט להוכיח בחור בפרהסיא, הרי זה לאחר מחשבה של שבועיים!"

דבר מבהיל מביא הנצי"ב על הפסוק "לא תשא את שם ה' אלקיך לשווא", בספרו 'העמק דבר' (שמות כ, ז) בשם הפסיקתא, שהמקבל מן השמים שררה או הנהגה ואינו ממלא אותה הרי זה מתרפה במלאכתו אשר חבר הוא לאיש משחית. וכיוון שבכל שררה יש מעין עניין אלוקות, מי שאינו ממלא את התפקיד שהוטל עליו מן השמים עובר על "לא תשא".

ואבי מורי שליט"א ארגיל להביא את דברי הנצי"ב הללו, לגבי האחריות המוטלת על כל אב לחנך את בניו. הרי אם הקדוש ברוך הוא העמיד אדם בראש משפחה ונתן לו ילדים, הרי שעליו מוטל להנהיגם ולחנכם בדרך הישרה כדי שיגדלו ליהודים יראי שמים ולומדי תורה. ואם אינו עושה כן אלא מגדלם בלי מחשבה והכוונה, שיצמחו לאן שתישאם הרוח - הרי יש בזה שמץ לאו של "לא תשא"! מבהיל על

הרעיון!

במניין שבבית מרן ה'חזון איש' זצוק"ל אירע פעם מעשה הממחיש היטב נושא זה: אדם אחד הגיע עם בנו להתפלל ובאמצע תפילת שמונה עשרה הילד דיבר. האב כעס עליו מאוד, ובלי לחשוב פעמיים נתן לו סטירה הגונה.

לאחר שנסתיימה התפילה פנה ה'חזון איש' לאב ואמר לו: "לא ידעתי שאתה 'איש חינוך'!..." הלה התרגש מאוד מן המחמאה ששמע מה'חזון איש'. אך בעודנו נמצא תחת הרושם של המחמאה הוסיף ה'חזון איש' לומר לו דברים נוקבים: "היודע אתה כי במעשה שעשית חנכת את בנך לשני דברים: חנכת אותו שאסור לדבר באמצע התפילה, ובנוסף חנכת אותו להיות כעסן. איזה משני אלה השפיע יותר? הדבר השני. ומדוע? כיוון שחז"ל לימדונו כי 'גדול שימושה יותר מלימודה'. את זה שאסור לדבר הוא אמנם הבין, אבל הכעס שהרגיש היה בבחינת 'שימושה'..."

ה'חזון איש' בספרו 'אמונה ובטחון' (ד, טז) כותב זאת בפירוש בלשון נוקבת: "וכאשר מייסר את תלמידו בביטוי גס וזעקת רוגז על העוול אשר עשה, מתערב כאן רע וטוב - אם יש כאן תועלת תוכחה והחניך מתעורר על חטאו וגומר בלבו שלא לשנות חטא זה, יש כאן ענין רע שהחניך מתרגל בגסות ובקפדנות המקבל מרבו שרואהו משמש במגונות אלו בשעת תוכחתו, וגדול שימושה יותר מלימודה, והתלמיד מחקה תמיד את רבותיו".

המנהל ממקומו, ניגש אל הארון והוציא ממנו שתי מנות פודינג. למול עיניו המשתאות של אברהם הוא הציב על השולחן והזמין בחיך לשבת לאכול...

"מחווה זו", סיפר רבי אברהם בהר"ן עשרות שנים לאחר מכן, "האירה את כל חיי. באותם רגעים קסומים בחברתו של רבי אריה הבנתי מה גדול כוחו של איש חינוך המבין לנפש הילד, וחשבת לעצמי שגם אני רוצה להיות כמוהו. זו הסיבה שבגללה התחלתי לעסוק בחינוך!".

ביקורת בונה - כיצד

ישנו כלל ברזל אחד, עליו חשוב מאוד להקפיד בשעה שמעבירים ביקורת על ילד, והוא: בשום אופן אין לכנות את הילד בתארים בלתי מחמיאים בגלל מעשיו. נתינת שם לילד היא בעצם קביעה שכך הוא וזה טבעו, וכתוצאה מכך סיכויי להשתפר יורדים פלאים. אם ילד מתבטל מלימודיו אפילו תקופות ארוכות, עדיין יש סיכוי טוב לשכנעו להתחיל ללמוד. אך אם תקרא לו "בטלן" הוא יהפוך באמת לבטלן!

למעשה, כשילד עושה מעשים שאינם ראויים, בדרך כלל לא ברור אצלו מדוע הוא עושה זאת. עולמו אינו מוגדר בבהירות, ומי שקובע כיצד יסתכל על עצמו ועל מה שעשה - אלו הוריו ומחנכיו. אם כשילד משתולל אומרים לו פעם אחר פעם שהוא מופרע, הוא מבין היטב: אני מופרע, וילד מופרע עושה מעשים מופרעים. כעת, למה שיצליח להפסיק? הוא הרי ילד מופרע!

לעומת זאת, ילד שזכה ללמוד אצל הורים חכמים או מחנך חכם, לעולם לא ישמע אף מילה אחת שתגדיר את אישיותו באופן שלילי. אם הוא משתולל לא יאמרו לו שהוא עצמו מופרע, אלא שהמעשה שעשה היה גרוע. הורה חכם עוד יותר יוסיף גם באותה נשימה, שלא מתאים לילד טוב כזה לעשות דברים כאלה, וכן על זה הדרך.

בנוסף לכל זאת, ביקורת הכוללת במפורש או במרומז גם הערכה שלילית על אופי הילד פוגעת בו ומשפילה אותו, ולפיכך מקטינה עוד יותר את הסיכוי שירצה להשתפר. ביקורת חכמה היא כזו המשאירה את הילד עם תדמית חיובית על עצמו, וכך נוצרים בו רצון וחשק לעבוד ולהצליח יותר.

הזדמן לי פעם להיות בחדרו של מנהל חינוכי מפורסם, הגה"צ רבי ליפא זילברמן זצ"ל, מוותיקי המחנכים בירושלים, כשנכנס אליו ילד מפוחד ובידו פתק מהמלמד. תוכן הפתק היה שילד זה הפריע בכיתה בצורה חמורה ביותר ובלתי מתקבלת על הדעת, ולפיכך לדעת המלמד יש לשלחו אל ביתו ולדרוש שיחזור עם ההורים.

תגובתו של המנהל בוששה לבוא. הוא מולל את הפתק בידיו, וכשהבטתי בו ראיתי על פניו ארשת חמלה. לאחר שניות ארוכות הוא פנה אל הילד ואמר לו כך: "ממש פלא! אתה הרי ילד מצוין גדול, ומהפתק הזה אני רואה שפתאום נהיית מצוין קטן. לכן אני מבקש שתלך עכשיו הביתה ותגיד לאבא שהמנהל רוצה שהוא יבוא, כדי שכולנו נחשוב ביחד איך תמשיך להיות מצוין גדול כמו שהיית עד היום..."

אחד ממאות התלמידים שגדלו בת"ת 'עץ חיים' על ברכיו של הגה"צ רבי אריה לוי זצ"ל, היה הרב אברהם בהר"ן, מי שנודע ברבות הימים כמחנך דגול. את התמסרותו לחינוך ואת גישתו המקורית לילדים הוא תלה במעשה אחד שאירע עמו בילדותו, בו התגלו חכמתו וטוב לבו של רבי אריה במלוא יפעתם. וכך היה המעשה, כפי ששמעו מפיו נכדו הקרוב רבי בנימין לוי שליט"א:

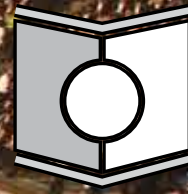
הילד אברהם התייתם מאביו בעודו לומד בת"ת 'עץ חיים', ואת ארוחות הצהרים היה סועד במסעדה שבת"ת. בכל ראש חודש נהגו במסעדה לחלק לתלמידים פודינג שוקולד - מעדן שבתנאי אותם ימים נחשב לדבר נדיר, ובפרט עבור ילד שבא מבית חסר אמצעים. בפעם הראשונה בה קיבל אברהם פודינג הוא יצא מכליו מרוב הנאה. לאחר שסיים את מנתו עד הטיפה האחרונה עלה בו חשק עז לאכול מנה נוספת... יצרו גבר עליו והוא נעמד שוב בתור כדי לקבל מנה שנייה. אך שוד ושבר; האחראי על החלוקה זכר שילד זה כבר היה כאן, ובמקום לקבל מנה מהמעדן הנכסף קיבל אברהם סטירה חזקה ומצלצלת על פניו...

מתוך כעס, אכזבה ועלבון צורב, בעט אברהם הקטן בתסכול ברגל השולחן שלפניו. אך הוא לא תיאר לעצמו את מה שיקרה בעקבות זאת: השולחן הרעוע נטה על צדו, הסיר הגדול שעמד עליו החליק, וכל תכולתו נשפכה... הפודינג היקר התפשט על הרצפה בכתם גדול וכהה, למראה עיניהם הכלות של הילדים שעדיין עמדו בתור. הילד המבוהל לא חשב פעמיים. הוא נשא את רגליו וברח מהמקום בריצה, יצא את בנין הת"ת וטס לביתו כשלבו הולם בפראות. הוא הבין שעשה מעשה חמור ביותר והתחרט בכל לבו על פחזותו, אך את הנעשה אין להשיב. בראשו קדחו דמיונות אימים על העונש החמור שהוא עתיד לקבל למחרת, ובלילה הוא התהפך בדאגה על יצועו, כשהשינה ממנו והלאה.

לאחר ליל ביעותים שירך אברהם את רגליו אל הת"ת לאטו. האם ילקוהו? האם יזרקוהו מהת"ת? הוא כבר השלים עם הגורל הצפוי לו. אולם מה שאירע לאחר מכן עלה על כל דמיון אפשרי. אך הגיע הילד אל הת"ת הוא נקרא אל חדרו של המנהל, רבי אריה לוי. אברהם גישש את דרכו אל החדר בלב חרד וכבש את עיניו ברצפה. רבי אריה נרכן אליו מעם השולחן. "האם נכון הוא ששפכת אתמול את סיר הפודינג?", שאל רכות. הילד, שלשונו יבשה מאימה, רק הנהן בראשו כמודה באשמה. "האם תעשה זאת שוב?", אברהם טלטל את ראשו מצד לצד בשלילה מוחלטת, נושא עיניים גדולות אל המנהל. אלא מה, בוודאי שהוא לא יעשה שנית מעשה כה מטופש!

רבי אריה חייך אל הילד, וחיכוו החם היה כקרן אור של תקווה לנשמתו המבוהלת. "למה באמת עשית את זה?", שאל. אברהם השיב לאט, בשקט ובבושת פנים, וסיפר עד כמה הוא אוהב פודינג שוקולד, ואיך ניגש שוב אל התור כדי לקבל פעמיים, ואיך ניפצה הסטירה את תקוותו ובערה על לחיו...

חיכוו של רבי אריה התרחב. הוא התכופף אל הילד ולחש לו כממתק סוד: "אתה יודע, גם אני אוהב מאד פודינג שוקולד...", ובזאת קם

Dirshu
דרשו'ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידה לימוד התורה

מעוניין בכרטי המרטיט של

סיום הש"ס מתקרב...

ארגון 'אחינו' יוצא למבצע ענק ומיוחד
לתקופה מוגבלת בלבד!

תרום לארגון 'אחינו', זרוע ה'חיזוק' של 'דרשו'
ותזכה להיות שותף

בהצלת נפשות רוחנית וקבל מיידית:

כרטיסי כניסה למעמד הגדול

+ ספרי 'דרשו' המובחרים שכבשו
את עולם התורה.

סט 'משנה ברורה' מהדורת 'דרשו'

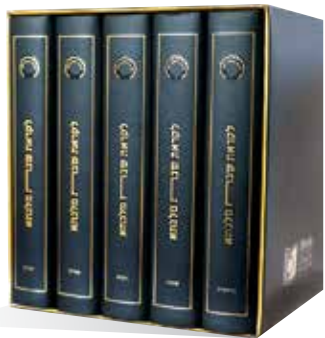
או סט 5 כרכים של 'לקראת שבת'.

מבצע מיוחד
ל-200
כרטיסים בלבד!
כל הקודם זוכה!

התקשרו כבר עכשיו: המבצע ל 200 כרטי

יחסים למעמד סיום הש"ס?

תרומה של 36 ש"ח לחודש x 14

קבל מיידית מתנה בשווי

580 ש"ח

2 נרטיסים למעמד האדיר של סיום הש"ס של 'דרשו'
+ 5 סט נרכים 'לקראת שבת' מהודרת 'דרשו'

* סך כל התרומה 504 ש"ח (מסלול 39)

תרומה של 49 ש"ח לחודש x 12

קבל מיידית מתנה בשווי

690 ש"ח

2 נרטיסים למעמד האדיר של סיום הש"ס של 'דרשו'
+ 5 סט 'משנה ברורה' מהודרת 'דרשו'

* סך כל התרומה 588 ש"ח (מסלול 38)

הנה ימיה
ומלאה הארץ

דרשו
הסיום העו

ישמחו בתורתך 219,000 משתתפי
תכניורת 'דרשו' בכל רחבי רבבל

תנו כבוד לתורה

מעמד הסיום בירושלים

בנייני האומה, מוצש"ק ל' כסלו

מעמד הסיום בתל אביב

'יד אליהו', יום חמישי י"ב טבת

'בית של תורה' - מעמד מיוחד לנשות נבחני 'דרשו'

בנייני האומה, מוצש"ק ל' כסלו

מעמדי הסיום ברחבי תבל: ארה"ב - יום ראשון י"ד שבט

יוהנסבורג - יום רביעי י"ח טבת

פינסק - מוצש"ק ד' אדר

יום ראשון ח' טבת

פריז - יום ראשון ט"ו טבת

ים באים...
דעה אח השם

ה' ועוזו
למי תש"פ

בראשור גדולי התורה והחסידות, רבנן ותלמידיהון, ורבבות נבחני 'דרשו' די בכל אתר

בשמחה של מצווה לגומרה של תורה, בשמחת השלימות העילאית, בחדווה ובגילה, בה ירננו וישמחו רבבות אלפי ישראל די בכל אתר, צורבא מרבנן, עמלי תורה וההוגים בה, קובעי עיתים לתורה, בחורים ונערים, זקנים וטף, המה ובני משפחותיהם והנלווים אליהם, ויענו כולם ויאמרו אשרינו מה טוב חלקינו, כי מה שמחה יש לו לאדם בעולם הזה אלא בדברי תורה בלבד. ובהכנה גדולה לקראת המעמדים הנכבדים לכבודה של תורה הננו להביא לידיעת הציבור מספר הודעות חשובות להלן:

לשמחת התורה בגיל ורנן:

עם בעלי המנגנים הי"ו אשר יעוררו בשיר הלל ושבח על שזכינו להיות מיושבי בית המדרש ה"ה:

מוטי שטיינמן
איזיק האניג
אהרלה סמט
זאנוויל ויינברגר
שלמה כהן
אלי הרצליך

'מקהלת מלכות' המורחבת
ונציגי מקהלות חצרות הקודש
מקהלת שירה ארה"ב
תזמורת המנגנים של מושי רוט בהרכב ענק
בניצוחו של ר' משה מרדכי מונה רוזנבלום
תזמורת פריילך ארה"ב
מנצח אורה ר' משה לאופר
בהתאסף ראשי עם
היצירה המוזיקלית החדשה של מונה רוזנבלום

הנה ימים באים
מסכת היסטורית סוחפת ומרגשת
המביעה את הכמיהה לתורה ויראת שמים

מנהל מטה 'אחינו' ועולם התשובה

הרב אהרון ידלר
050-4141386

מנהל מטה ארגון כללי

הרב גרשון קרויזר
052-7622501

מנהל מחלקת מגידי השיעורים

הרב יעקב רוזנשטיין
050-4116058

מנהל מטה דוברי אנגלית

הרב שלום יכנס
054-8402015

מנהל מטה 'בית של תורה' המעמד לנשות 'דרשו'

הרב שמעון וויס
052-7636278

מנהל מטה גדו' וראשי ישיבות

הרב נתן וינגרטן
052-7622507

מנהל מטה מידע ותקשורת

הרב משה הרמן
052-7650530

מנהל מטה מוקדי שידור

הרב שמעון פישר
03-3030171

מטה מוקדי המבחן הראשון במחזור הי"ד

052-7150043

מנהל מטה הכשרת מגידי השיעורים

הרב מתתיהו גינסברגר
052-7600080

מוקד רישום לקבלת הכרטיסים 073-76-83-733

החל מהיום בשעה 10:00 בבוקר

הירשם עוד היום למבחני 'הדף היומי' במחזור הבא 02-560-9000

אין להתקשר למוקד זה לקבלת כרטיסים

לשיחת לבכם:

- הרישום המוקדם לקבלת כרטיסים הינו לנבחני 'דרשו' ועל פי הכללים שנקבעו ע"י הנהלת הארגון.
- בני הישיבות משתתפי תכניות 'דרשו' יקבלו כרטיסים באמצעות רכזי 'דרשו' בישיבות ואין לפנות למשרד לרישום לקבלת כרטיסים.
- השתדלנו לתגבר את המוקד הטלפוני אך אנא היארו בסבלנות ונא לקצר במשך זמן השיחה.
- על מועד פתיחת הרישום לנשים תבוא הודעה.
- בשלב זה הכרטיסים מיועדים לחברי 'קנין ש"ס', 'קנין תורה' (מבחני הדף היומי בבלי), 'קנין הלכה', ומגידי שיעור של 'הדף היומי בהלכה'.
- בשלב זה לא מתקיים רישום לכרטיסים למשתתפי תכנית 'הדף היומי בהלכה'.

People from chutz la'aretz who plan to be in Eretz Yisroel and are interested in participating in the siyumim at the ICC Jerusalem or Yad Eliyahu, can reserve tickets by email or by telephone 020.8050.2615 DirshuWorldSiyum.org

מכיוון שקיבלנו רק כרטיס אחד חיפשתי בכל אופן איך להשיג עוד כרטיסים, ובס"ד מכר לי מאן דהוא את הכרטיס שלו במחיר לא מבוטל... אך עדיין חסר לי כרטיס נוסף ומחוסר ברירה קמנו אני ושני בני ונסענו לת"א בתקווה שה' יראה ההשתוקקות ויראני ישועה

הצצה אל מאחורי הקלעים של סיומי הש"ס של 'דרשו'

מאת: הרב יהושע לייבזון

תורה. היינו מספרים לכם את הסיפור כולו, אבל במקום זאת נצטט כאן את מכתבו המרגש עד דמעות של אבי המשפחה, מכתב אותו שיגר באחרונה לנשיא 'דרשו'. וכך הוא כותב לנו (מחקנו את השם המלא, ששמור במערכת)

לכבוד הנהלת הארגון הגדול, נאדר בקודש, המקיים בהידור רב דברי חז"ל "דור שהתורה חביבה עליו פזר" - "דרשו ה' ועוזו". בנשיאות הגאון ר' דוד הופשטטר שליט"א יוזם, מחולל, מייסד ופטרון מפעל התורה הגדול בדורנו. אף שהנני יודע שכל כוונתכם לשם שמים לא אמנע מלהביע את רגשותיי והוקרתי הרוחנית העצומה על מה שהענקתם לנו ונתגלגלה זכות על ידכם.

הנני מכהן בחינוך ילדי ישראל מנהל ומפקח רוחני ברשת ת"ת ... ובכל לבי רציתי שצאצאיי יגדלו מאוד בתורה בהתמדתה וידיעתה והשתדלתי בכך רבות. אך לא הייתי רגוע. כל שאיפותיי הן שימשיכו ויתקשרו לאילנא דחיי לעד ושתהא תורתם אומנותם, ובמה אידע איפה ואיך היא הדרך שיצליחו בכך. בחסד ה' עלי בתוך עמך בית ישראל גיליתי לעת הגיע בני הגדול א. ני"ו לעותו"מ, את פרויקט המבחנים ב'דף היומי בהלכה', והלהבתי אותו שיתחיל גם הוא להיבחן מדי חודש בחודשו. זאת היתה רק ההתחלה!

הנה ימים באים, ימי גיל וחזונו בכל רחבי העולם התורני. היום הגדול מתקרב, וכל לב יהודי הולך ומתמלא עד גדותיו בהתרגשות גדולה. זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו. זה היום שעליו נאמר "היום הזה באו מדבר סיני". היום בו יסיימו המוני בית ישראל את הש"ס כולו לאחר יותר משבע שנות עמל ויגיעה, התמדה ושקידה עקבית, דף אחר דף, מסכת אחר מסכת, סדר אחרי סדר, עד שזוכה עם ישראל כולו להגיע אל מעמד הסיום המרגש, סיום הש"ס!

אין זה סוד שיותר מכל מזוהה סיום הש"ס עם 'דרשו', הארגון שעמל כבר מאז הסיום הקודם לקראת הסיום הבא.

הארגון שמעודד את העמל בדף היומי, את הקמת השיעורים, את השינון והחזרה על ידי רבבות לומדים, וכמובן גם את עריכת המבחנים המשמשים כ'מחייב' מרכזי שהלומדים מחייבים עצמם להיצמד אליו, להשתמש בו ולהגיע לדרגות גבוהות במיוחד של שינון וחזרה, כדי שלא יהא הדף היומי חלילה כחפץ שעוסקים בו יום אחד בלבד פעם בשבע וחצי שנים ולאחר מכן נוטשים אותו מאחור עד למחזור הלימוד הבא.

אדרבה ואדרבה, בקרב נבחני 'דרשו', כל דף הוא יהלום מלוטש ברוב פאר והדר. הם עמלים עליו, עוסקים בו, יורדים לעומק הפשט, דולים פנינים יקרות-ערך מכל דף ודף, ובעיקר חוזרים עליו שוב ושוב למען ייצרב בזיכרונם וילווח אותם כל ימי חייהם. אין זה פלא אם כן, שכאשר מדברים על 'הדף היומי' מדברים על 'דרשו', וכאשר נערכים לסיום הש"ס יודע כל יהודי שאת הסיום הגדול הוא רוצה לחגוג באחד מאירועי 'דרשו', יחד עם מרנן ורבנן עיני העדה, ארזי הלבנון אדירי התורה ומנהיגי הבלתי מעוררים של עם ישראל כולו.

כולנו מתחילים להתרגש ולספור את הימים לקראת מעמדי הסיום הגדולים. כל העוסקים בעניין מדווחים על לחץ עצום לכרטיסים עוד לפני שהכרטיס הראשון יצא לאור עולם, ואך טבעי הוא שכל אחד מעוניין לבוא ולהיות שותף למעמדים מרגשים אלו. משפחות רבות חבות את הצלחתן התורנית למפעלותיו הכבירים של ארגון 'דרשו', ובביתה של אחת מהן עומדים לחגוג הפעם סיום מיוחד במינו בנוכחות רבנים וגדולי

בשנה אחת, בשבת התאחדות לתלמידי הישיבה, כשהאוטובוס למירון היה אמור לצאת מהישיבה בשעה 9:30 ותחילת המבחן הוא בשעה 9:00, וכפי שהיה עד אז - המבחנים של 120 דף נערכו בשיטה אמריקאית, כך שהיה אמור להספיק, בדיוק באותו חודש התחילו לבחון כרגיל שאלות בפשט ועד שגמר את המבחן היה כבר 10:30, ובלבו החלטה שהוא על המבחן לא יותר גם במחיר הפסד שבת התאחדות לתלמידי הישיבה, כשחזר לאטו לישיבה עוצר לתדהמתו האוטובוס עם הבחורים תוך קריאות זירוז שיעלה ויצטרף...

מה התברר?

הנהג איחר לצאת יותר מחצי שעה, ובנוסף לאחר היציאה מן העיר נזכרו ששכחו את הסירים ושבנו לקחם אותם ואז פגשו את בני שצעד לכיוון הישיבה. אמרתי לו שהקב"ה הראה לו חיבה יתירה על מסירות נפשו לעמוד בעקביות במבחנים החודשיים! במסגרת הישיבה לא יכלו להוסיף ולהיבחן במסגרת 'קניין הש"ס', אך זכו שניהם בגיל 18 במעמד 'שמחת בית השואבה' אצל כ"ק מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א לקנות 'שיר המעלות' בהתחייבות על בחינה של 1,600/2,000 דפי גמרא. המבחן בכתב נעשה ע"י הגאון רבי זושא זילברשלג שליט"א מבוגרי 'קניין הש"ס' של 'דרשו' במחזור הקודם.

בעז"ה גם אנו נערוך בבית סיום הש"ס כולו בהשתתפות רבנים וראשי הישיבות קטנות/גדולות שבניי למדו אצלם ובני המשפחה, ונשמח מאוד אם גם נשיא 'דרשו' יכבד בהשתתפותו או אחד מנציגי הארגון.

בברכה מרובה עד אין קץ, ובהוקרה עצומה

ש.מ. - אשדוד

מנהל ומפקח רשת ת"ת ...

יש לכם סיפור מעניין, או תגובות והערות
כתבו לי: leib1964@gmail.com

כשהגיע מעמד סיום הש"ס הגדול לפני שבע שנים הוא קיבל הזמנה למעמד המרכזי ב'יד אליהו', ומאוד רציתי להצטרף וגם עם בני השני נ"ו שהיה אז בן 11, מאחר ששמעתי שבמעמד ייתנו כבוד לתורה וגאוניה עם 120 סטנדרים לנבחני הש"ס כולו (בתכנית קניין ש"ס) ורציתי שיראו זאת במוחש.

אך מכיוון שקיבלנו רק כרטיס אחד חיפשתי בכל אופן איך להשיג עוד כרטיסים, ובס"ד מכר לי מאן שהוא את הכרטיס שלו במחיר לא מבוטל (200 ש"ח), אך עדיין חסר לי כרטיס נוסף ומחוסר ברירה קמנו אני ושני בניי ונסענו לת"א בתקווה שה' יראה ההשתוקקות ויראני ישועה, ונתגלגלה הזכות שהצלחנו שלושתנו להיכנס.

אין מקום להאריך בעוצמת החוויה הרוחנית האדירה של המעמד הנשגב מאוד מאוד על כל חלקיה ופרטיה, ובמיוחד כבוד התורה שניתן ליודעי הש"ס. התוצאה היתה שב"ה התחיל בני הגדול מיד להיבחן מאז ועד עתה כל חודש את שלושים הדפים, ולאחר כשנתיים הצטרף גם בני השני נ"ו.

מובן ופשוט שלימודים אלו לא גרעו כלל ממסגרת מה שנלמד בישיבה, ומעיקרי יכולתם לעמוד במבחן היה ע"י קיום 'משמר' בכל ליל שישי שקדם למבחן. כתוצאה מכך היה פעם שאחד נרדם בבוקר ואיחר את המבחן והאחראי לא יכול לחכות אך הוא לא ויתר ועשה את המבחן לעצמו ולמען שמו ית'.

במשך השנים קרה שבימי המבחנים נסעו בישיבה לשבת מירון וכמובן שלא עלה על הדעת לוותר על המבחנים. פעם הם נסעו בליל שישי לצפת ולמדו שם כל הלילה עד המבחן. ובמקרה אחר בגמר המבחן 'פספס' בדקה את האוטובוס שיוצא מברכפלד ויצא עם ספיישל לב"ב בשביל לתפוס ברחוב ז'בוטניסקי את האוטובוס האחרון למירון.

אך קרה שהראה לו הקב"ה חיבה יתירה על מסירות נפשו לעמוד בעקביות במבחנים החודשיים!!!

לא מחכים למסכת הראשונה מתחילים כבר במסכת האחרונה

האזינו עכשיו בקו השיעורים של 'דרשו'
077-2222666 שלוחה 2

הרב אפרים סגל
שיעור דף היומי עברית/אידיש

הרב מאיר שפרכר
שיעור דף היומי עברית

הרב אליהו אורנשטיין
שיעור דף היומי (מקוצר) בעברית

יש לכם סיפור מיוחד הקשור ללימוד ה'דף היומי' או לסיום הש"ס? עכשיו בדיוק הזמן לשלוח אלינו את הסיפור ולזכות את הרבים • לרגל המיזם המיוחד של 'דרשו' - "סיפור להתחלה"

חודשיים לקראת שמחת המוני בית ישראל במעמדי סיומי הש"ס שיתפרסו על פני רחבי תבל לרגל שמחת רבבות לומדי ונבחני הש"ס החשובים הזוכים לציין את יום חגם עם סיום לימוד כל התלמוד בבלי בסדר ה'דף היומי'

להודיע, מסר ראש החבורה. התצפיות גילו שאין שעת חילופי משמרות אחידה לכולם. כל שעה מחליף אחר, כך שבכל שעה נתונה הכלא מוקף וסגור באין יוצא ונכנס".

"נצטרך ללכת על שיטה לא שגרתית", נשמע קול מקצה השולחן לעבר החברים שהשתתקו יחדיו. "חבל על זמננו היקר, וחיי חברינו היקרים לנו מכל", המשיך למול הנהוגי היושבים. "בדרך הרגילה, להתמודד ראש בראש מול החומה המבוצרת; להתגבר על השומרים, או לפרוץ לשערים הנעולים לא נראה שנצליח. אנו חייבים למצוא דרך לעקוף אותם..."

"כן, כן. אך איך עושים את זה?", הגיבו כולם במקלה. שעות ארוכות התמשכה לה האסיפה, כשחמקו מהמקום סמוך לעלות השחר יצאו בפה סתום, מלווים בהחלטה נחושה.

כעבור שבועיים הזדעזעה המדינה. בתחילה לא ידעו התושבים בדיוק מה קרה. אך לאחר כמה ימים אף הילדים ידעו לתאר: השומר האחראי לעורר, הוא היה הראשון שגילה זאת.

השקט הסמיך עם פתיחת דלת הפלדה החורקנית הבהירה מיד שמשהו לא בסדר. דלתות החדרים שהיו פתוחות לרווחה על-ידי

הרה"ח ר' אהרן כהן

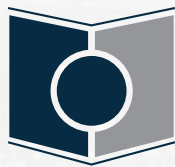
לא להתייאש, היה העיקרון. הנאספים ידעו והבינו היטב משמעותה של אסיפה מסוכנת זו. הימים אינם ימי שגרה, מדובר בימי מרד ותהפוכות, כל חשש וענן קל מעלה את החשוד לעמוד התלייה במרכז העיר. אך זאת החליטו מראש - אנו לא מת'יאשים.

שני חבריהם שהואשמו בעוון מרידה נכלאו בבית כלא הידוע מכבר לשמצה. מדובר היה בבית מאסר השוכן מחוץ לעיר, על-יד יער עבות מלא בחיות פרא, כשיודעי דבר טענו, ש'שעון החיים' לנמצאים בין חומות אלו הולך ומתקדם בקצב מהיר מרגע הכניסה.

מה אנחנו עושים? נשאלה ונשמעה שוב ושוב הדילמה הלא פתורה בין היושבים. חומה בצורה וגבוהה מקיפה את מתחם בית הכלא, שומרים מסיירים כל העת מסביב, לצד השומרים העומדים במגדלים ובדקים מלמעלה את הנעשה.

"אולי בשעת חילופי המשמרות?", ניסה מישהו להציע. "מצטער"

מיזם חדש מבית

Dirshu
דרשו'ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

בעוד כחודשיים יחגגו המוני בית ישראל במעמדי סיומי והתחלת הש"ס שיתפרסו על פני רחבי תבל לרגל שמחת רבבות לומדי ונבחני הש"ס החשובים הזוכים לציין את יום חגם עם סיום לימוד כל התלמוד בבלי בסדר ה'דף היומי'.

לקראת ההתחלה הנרגשת בה יתחילו ויצטרפו רבבות אלפי ישראל ללימוד ה'דף היומי' במחזור הי"ד, יוצאים אנו במיזם המיוחד לתועלת ולחיזוק כלל הלומדים, וותיקים לצד חדשים, שכל אחד באשר הוא, יזכה להתחבר ולהתקדם בלימוד וידיעת הש"ס כשאיפת ורצון כל לב יהודי.

במסגרת המיזם נקראים לומדי ה'דף היומי' ובכללם נבחרו לגיונו של מלך הזוכים להיבחן כסדר במסגרת תכניות 'דרשו', להעלות ולשתף על גבי הכתב את סיפורם האישי; מה גרם והביא אותם להצטרף, וכן בפרטי דרכי לימודם והצלחתם.

בעושהי"ת במהלך התקופה הקרובה נפרסם את הסיפורים המובחרים בעלי המסר לתועלת זיכוי הרבים.

יש לכם סיפור שלחו מייל ל: info@dirshu.co.il

פריטי לבוש זרוקים בכל הקומה, הוכיחו שמשוהו לא בסדר. עודו מנתר החוצה וטורק את הדלת מבחוץ מפחד לעורו, צעק בקול לעזרה. לחיילים הרבים שהגיעו לא נשאר אלא למצוא את החור ברצפה שנפערה מתחת למיטה שהוביל עד למערה באמצע היער.

אחר יומיים, כשהאסירים המשוחררים כבר שהו מחוץ לגבולות המדינה התאספו החברים שוב, והפעם לשתיית לחיים לרגל הצלחת התכנית לעקוף את החומה!

זהו בעצם כוחו של סיפור!

דרכו של עולם, בכל מצב בו מישהו מעיר לרעהו, לא משנה מי למי, מתרחש למעשה מאחורי המילים מאבק (לא) סמוי מן העין. כל אדם מעוניין להרגיש עצמו כחכם וכפיקח, כשבעצם כל הערה נתפסת ונשמעת כהכרזת מרידה בשיקול דעתו החכמה. אכן, כאשר מצליחים לשדר באמת ולהעביר את המסר שההערה היא לגופו של עניין ולא חס ושלום לגופו של אדם, הרי זה עוזר לאנשים גדולים ויציבים לשמוע ולקבל את ההערה ואולי אף לשנות את מעשיהם. אך רוב האנשים, ובעיקר אצל צעירים וילדים שלא קולטים את ההבדל, ממילא קשה להם מאוד לשמוע הערות, ומי מדבר על קבלתן. אם כן, וזה ברור, אין הדברים שווים ודומים אצל כולם. תלוי מי המעיר ומי השומע. וכאן מגיע תורו של כוח העוקף: דהיינו, לא מישהו המגיע ומתמודד ראש בראש (בקיר) בניסיון להשפיע ולשנות את דעתו, אלא דרך עוקפת שהלה קולט; אה, נכון, בעצם ככה צריך לעשות. סיפור טוב מגיע ולוקח את הילד (ואת המבוגר) לעולם אחר, עולם של הסיפור. בעולם ההוא שלא קשור אליו ולא מתנגש בדעתו ורצונו, הוא מבין וקולט היטב מה צריך וכדאי יותר לעשות. משם הוא חוזר לחיים האמתיים וכבר יודע מה עליו לעשות.

הדברים נכונים ונכוחים שבעתיים בעניינינו אנו - לימוד וידיעת הש"ס.

כל נפש יהודי עורגת ומשתוקקת, לעתים בגלוי ולעתים בסתרי הלב: 'הלוואי ואזכה ללמוד ולדעת את הש"ס'. בכל הדורות ידע כל הורה יהודי להצביע באצבע רוטטת ברגש קודש של הערכה לעבר שכנם לשְטֵעֵטְל השקוע ראשו בין כרכי הגמרות הגדולים והבלויים, שעליו העיד רב העיירה שהוא יודע את הש"ס

יפה עשו ב--- עם ארגון המיזם המיוחד 'סיפור להתחלה' בו יעלו על גבי הכתב לומדי ה'דף היומי' והזוכים להיבחן כסדר את סיפורם האישי ואת דרכי לימודם והצלחתם.

ללא ספק, קריאת סיפורים אלו של אנשים בני-זמנינו הזוכים היום כבעבר להיות מחוברים בקביעות לתורתנו הק', לצד אלו הזוכים לרכוש ידיעות נרחבות בים התלמוד-בבלי, תביא אחריו גל מצטרפים להתחלה מחודשת שיביאו אחריהם עוד הרבה סיפורים חיים...

כבר באותו היום, החל רבי יצחק לרוץ. ואין הכוונה לריצה קצרה או קלילה, אלא לריצה רצופה, במשך 45 דקות, נקל לשער כי המאמץ היה אדיר, אך הוא המשיך לרוץ כל הדרך מן הנהר לכיוון הצריף, 45 דקות רצופות מיד יום...

וגם כיצד הפך חמור לבית מדרש נודד?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"יִהְיֶה חַיֵּי שְׁרָה... " (בראשית כ"ג, א')

המתנה הגדולה ביותר לה זוכה האדם, משאב טבע נדיר וייחודי שכולנו זקוקים לו כאוויר לנשימה, היא דווקא אותה מתנה שניתן לאבדה בקלות, ברגע של חוסר תשומת לב או איבוד מיקוד. זו מתנה יקרה, וכגודל יוקרתה - גודל חמקמקותה...

למתנה הזו קוראים 'זמן'. זמן - הוא המסגרת בתוכה כולנו פועלים, מסגרת של שנים, חודשים שבועות וימים, שמחולקים לשעות, דקות, שניות ורגעים. רגע לרגע מצטרף, שניה ועוד שניה חולפת, דקה ועוד דקה עוברת, והנה עברה לה שעה, ועוד שעה, ועוד שעה. ובחלוף 24 מעברים כאלה עבר יום שלם, יום שלא יחזור. כש-365 יום כאלה עוברים חולפת שנה, וכש-120 שנים כאלה עוברים - הכל כבר היסטוריה...

החיים שלנו פועלים בתוך מסגרת זמן, היום שלנו מחולק לפי הזמנים שבו, כל מה שאנו עושים - אנו זקוקים להקדיש לו זמן. זמן הוא אותו מושג שאי אפשר למשש אותו, אבל בלעדיו - שום דבר לא יתקדם. זמן הוא אותו כלי שאין לו דיות או צורה, אבל בתוכו מוחזק כל מה שאנו מספיקים ולא מספיקים, משיגים או לא משיגים.

למעשה, רוב המאמץ האנושי המושקע בשיפור הבריאות ואיכות החיים, הוא מאמץ להשיג עוד ועוד זמן. אנשים מנסים להתייעל בעבודה - כדי להשיג עוד זמן שיאפשר להם להספיק עוד מטלות. אנשים מחפשים לשפר את בריאותם ולהאריך את חייהם - כדי להשיג עוד זמן. אנשים משנים כל העת את סדרי העדיפויות וההרגלים שלהם, כמובן - כדי להשיג עוד זמן...

ואחרי כל המאמץ הגדול שמושקע בהשגת עוד ועוד זמן, לא פעם נשכחת השאלה האמיתית: רגע, איך לנצל את הזמן בצורה נכונה? עד כמה צריך לנצל כל דקה ורגע? האם באמת אנו חושבים מספיק לפני שאנו מכלים דקה או שניה יקרה? האם כל שעה ויום מחיינו מנוצלים די הצורך, מתוך הבנה עמוקה עד כמה כל יום, שעה ודקה הם גורליים ומשמעותיים לחיינו?

כדי לענות על השאלה הזו, נפתח בדברי המדרש, המספר לנו על הכלי בו השתמש רבי עקיבא כדי לעורר את ציבור שומעי לקחו, שהתנמנו בעיצומו של השיעור. כדי להעירם ולהאירם באור התורה, נקט רבי עקיבא בשיטה מעניינת, והפתיעם בשאלה

מקורית שלא ממין הענין הנלמד: מה ראתה אסתר המלכה למלוך על 127 מדינות כמסופר בראשית מגילת אסתר? למה אסתר המלכה, צדיקה שכזו, חשוב לציין ולספר שמלכה על 127 מדינות ברחבי הגלובוס? למה המידע הזה חשוב ונחוץ עבורנו? - אלא - גילה רבי עקיבא - תבוא נכדתה של שרה אימנו שחייתה 127 שנים כמסופר בפרשת השבוע, ותמלוך על 127 מדינות!

עד כאן דברי רבי עקיבא, הדרוש הנפלא שנשא בעיצומו של שיעור, כדי להעיר את קהל מאזיניו. וכל מתבונן שואל את עצמו: נחא, דרוש יפה הוא זה, אבל מה המסר שלו? מה הוא בא להביע? וכיצד בעזרתו יתעורר הציבור?!

הרה"ק בעל ה'חידושי הרי"ם' זי"ע חושף רובד נשגב בדברים. רבי עקיבא ביקש משומעי לקחו לערוך חשבון פשוט: אסתר המלכה מלכה על 127 מדינות - כמניין שנותיה של שרה אימנו. כלומר: זכויות של כל שנה משנות שרה העניקו לה מדינה. הווי אומר, זכויות של כל חודש העניקו לה מחוז, זכויות של כל יום העניקו לה עיר, כל שעה העניקה לה שכונה, כל דקה העניקה לה רחוב!

לא יאומן! - הכריז רבי עקיבא, דקת חיים של שרה אימנו, העניקה לנכדתה רחוב שלם! עשרות בתים, חנויות, אנשים, פעילות סואנת. בכל דקת חיים של סבתה שרה אימנו קנתה אסתר המלכה רחוב, כל דקה הפכה למשמעותית במלוכתה של הנכדה אסתר. כל דקה הפכה לגורלית וקיומית!

נו, ועכשיו - טען רבי עקיבא למאזיניו המתנמנמים, לאחר שראיתם מה ערכה של דקה, איך תוכלו לישון? איך תאפשרו לנמנום לאבד לכם דקת חיים? הלא ראיתם מה המשמעות של כל דקה, הבנתם מה ההשלכה הגורלית של כל רגע מהחיים, איך תוכלו להירדם? איך תערב עליכם שנתכם? הרי כל דקה יקרה מפז, בעלת השפעה מכרעת! זהו הגילוי של רבי עקיבא, גילוי שמחדד את המבט על השעון. מתברר שכל רגע מהחיים הוא יהלום, כל דקה היא מרגלית, כל שניה היא רבת השפעה. אם כל רגע הוא כה יקר, איך אפשר לאבדו? איך אפשר להשליך אותו? איך אפשר לבזבז אותו? וכי אדם שיש לו אלפי מרגליות - יזרוק אחת מהן לאשפה? אדם בעל רבבות שטרות כסף, נראה אותו שורף אחד מהם?!

זמן הוא הרבה יותר יקר, הרבה יותר! כל דקה מקנה נכסי נצח, כל רגע הוא משמעותי לחיים, לדורות, בכל שעה ניתן לרכוש עולם ומלואו!, הן הזמן אותו קצבו עבורנו מן השמים הוא מוגבל, מדוד ומחושב, כל דקה היא חלק ממסכת חיים ומתפקיד אותו יועדנו למלא. הבה ננצל את הזמן בדייקנות ובקפדנות, נכיר בערכו של רגע ולא נאבד אף דקה, נשקול את תכנון סדר היום שלנו בפלס מדוייק - כי כל רגע שחולף לעולם לא יחזור, וכל דקה שחולפת יכולה להשפיע לדורות! הבה נמלא את הזמן שלנו בתוכן איכותי ייחודי. נראה איך נוכל לנצל גם את זמן ההמתנה בתורים, גם את השעות שאנו בדרכים, גם את הדקות הספורות שבין לבין, גם את הזמן החומק לנו בין האצבעות. עוד שיעור תורני טלפוני, עוד הספק של משנה או הלכה אחת, עוד מאמר חז"ל או חיזוק ביראת שמים, עוד מעשה חסד על הדרך או מילה טובה למישהו שאנו עוברים על ידו. כך מנצלים את הזמן, כך מרוממים כל רגע להשפעה מכרעת לטובתנו לדורי דורות!

ריצה משתלמת במיוחד!

מחנה העבודה שבירכת' קאזאן, אז - חלק מהאימפריה הסובייטית הגדולה, היה אחד המקומות שפחות נעים לשהות בו, וזאת בלשון המעטה. התנאים היו תנאים הקור המקפיא ותנאי העניות הקשים הפכו את החיים לבלתי נסבלים. הגאון הצדיק רבי יצחק זילבר זצ"ל נשלח למחנה העבודה לשנתיים מאסר, בהן נזקק למסירות נפש של ממש כדי לשמר את הגחלת היהודית הפועמת בקרבו.

באחד מימי מאסרו, נגזר עליו לשמש במשך תקופה כשואב המים לאסירי המחנה. כדי להבין את מהות העבודה יש לפרט, שבתאי המגורים במחנה העבודה הרוסי לא היו ברזים או מים זורמים, וכל המים ששימשו את האסירים לשתייה, לרחיצה וכל שימוש אחר - היו מים שנשאבו מנהר קאזאנקה הסמוך למחנה העבודה. מפקדי המחנה הטילו על רבי יצחק את התפקיד הקשה, ללכת לנהר הלוך ושוב, לחצוב בידי את הקרח שקפא עליו, ולשאוב דליי מים - אותם נשא אל המחנה.

כדי לספק את התצרוכת הדרושה למחנה, נאלץ רבי יצחק לעבוד בפרך כל יום, מבוקר ועד ליל. מדי יום, בשעה 5 וחצי בבוקר התייצב למלאכה, הרכיב על כתפיו את המוט ועליו שני דליי המים, ויצא אל הנהר. שבר את הקרח, שאב מים חיים, ושב למחנה - נושא על

כתפיו את המטען הכבד.

כך הלך רבי יצחק, הלוך ושוב, כל יום, כל היום. מ-5:30 בבוקר ועד 7:30 בערב, בלי להתיישב או לנוח ולו לרגע אחד. אסירי המחנה זקוקים למים, המפקדים מפקחים שהוא לא מתרשל בתפקידו, ועליו לעמוד ביעדים ולשאוב את מלוא כמות המים הדרושה.

למעשה, רבי יצחק היה מרוצה מהעבודה שנגזרה עליו, למרות הקושי הרב והמאמץ הפיזי הכבד. בעבודה הזו, לא נאלץ לבלות את יומו עם האסירים הערלים שמסביב, ומה עוד - שבימי ששי יכול היה להסתייע באסירים נוספים, שסייעו לו לשאוב די מים כדי שיוכל לשובות ביום השבת. מה כבר יכול יהודי לבקש יותר מזה? האם בתנאי מחנה העבודה יכולה להיות עבודה טובה מזו?

אלא שקושי אחד ומרכזי ניצב בפניו, הטריד את מחשבתו. הלא חיוב לימוד תורה מוטל על כל יהודי, עשיר כעני, מבוגר כצעיר, איש משוחרר כאסיר במחנה העבודה. 'ואני, אניני זוכה ללמוד תורה, אין לי דקה אחת של פנאי בעבודה הזו! כל היום אני מתרוצץ הלוך ושוב אל הנהר וממנו, מתי אספיק משהו לעבודת השם, מעשה חסד, ניצול הזמן לנכסים נצחיים?!' - הרהר בעצב...

אך לא איש כרבי יצחק, יתן לעצב להכריע. הוא חישב ובדק היטב, וגילה כי הדרך מן הנהר, כשהוא נושא את הדליים הכבדים, אורכה כשעה הליכה. 'אם ארוץ כל הדרך, סביר שהדרך תתקצר מעט, ואז אוכל למצוא כמה דקות לפני היציאה לסיבוב הבא!' - חשב, ובדק... כבר באותו היום, החל רבי יצחק לרוץ. ואין הכוונה לריצה קצרה או קלילה, אלא לריצה רצופה, במשך 45 דקות, כאשר דליי מים כבדים על כתפיו! נקל לשער כי המאמץ היה אדיר, הוא נדרש למצות עד כלות את כוחותיו הפיזיים החלושים, אך הוא המשיך לרוץ כל הדרך מן הנהר לכיוון הצריף, 45 דקות רצופות, כשכובד המים מוטל עליו! כשהגיע למחנה, פרש לצריף לרבע שעה, ושם, מאחורי הוילון, הוציא את המשניות שהחביא מבעוד מועד, והגה בהן בשקיקה. לא סדר לימוד ארוך, לא בבית מדרש ממוזג, לא מתוך תנאים הטובים ביותר, אלא מוסתר מאחורי וילון, באפיסת כוחות לאחר ריצה מתישה, הצליח 'לחטוף' רבע שעה הגונה של לימוד תורה!

כשסיים את רבע שעת הלימוד, שב למשמרת העבודה וחזר לכיוון הנהר. שוב הוא מעמיס מים, ושוב הוא רץ. המאמץ גדול, הקושי עצום, אך עיניו בוערות בלהט - שוב יצליח 'לגנוב' רבע שעה של לימוד תורה...

וכך עשה רבי יצחק, שוב ושוב ושוב. 14 שעות ביום עמל בפרך, ובכל דרך - רץ במהירות כדי להספיק את רבע השעה 'שלו', היקרה לו מפז, אותה יוכל לנצל לצמיחתו הרוחנית כפי שאיוותה נפשו. הוא הוצרך לשם כך לרוץ ולהתאמץ, להסתתר ולהתחבא, לוותר על דקות מנוחה יקרות ולהקריב את האפשרות לפוש קמעא - אך הוא זכה להשיג רבע שעה של לימוד תורה, רבע שעה יקרה מפז!

את סיפורו זה כתב לימים בספרו 'להישאר יהודי', בהדגישו את האושר הרב שהיה מנת חלקו, לנוכח ה'מציאה' היקרה - רבע שעה של לימוד תורה, נגד כל הסיכויים. 'היו ימים שהצלחתי לצבור שלוש שעות תמימות!' - סיפר באושר אין קץ לתלמידיו, 'הצלחתי מאותם

המשך בעמוד הבא

רבעי שעה ללמוד בעל פה מסכתות שלימות, אותן אני זוכר עד היום!

סיפור זה הוא כתמרור זוהר, לכל יהודי באשר הוא. אם אנו 'לא מוצאים זמן', אם אנו חשים שעומס המטלות אינו מאפשר, אם אנו מרגישים שעיתותינו אינן בידינו, הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של רבי יצחק בוחר לרוץ - ריצה קשה ומאומצת, כדי לחטוף רבע שעה, כדי למצוא עוד כמה דקות יקרות, דווקא בתת התנאים שהיו מנת חלקו.

ואנו, שמצבנו טוב בהרבה בכל המובנים, הבה נחשוב איך נוכל להרוויח עוד כמה דקות, איך נוכל לחשב את יומנו באופן כזה שייצברו לנו מפה ומשם רבעי שעה או אפילו כמה דקות, אותם ננצל היטב. בעולם של ימינו זה כל כך קל, ספרי הקיצורים מצויים, ובתקופה האחרונה זכינו לתקנת גדולי ישראל שליט"א ללימוד שתי משניות ביום ב'משנה מאירה', המאפשר לימוד קצר, מבואר ומוסבר, שקל להשתמש בו לנצל את ה'כמה דקות' שלנו.

בחשיבה נכונה, בתכנון נכון, כולנו יכולים למצוא את הדקות הללו. אם להוסיף סדר לימוד, אם להוסיף מעשה חסד, אם להקדיש חמש דקות לשיחה עם אדם גלמוד. חמש דקות מנוצלות - הופכות כל רגע מבזבזי לרגע פז, מקנות קנייני נצח!

2 לירות קריטיות!

היה זה לפני כמה שנים, כשארכיוני 'הסוכנות היהודית' נפתחו לעיון הציבור, סקרנים והיסטוריונים קיבלו גישה למסמכים מרתקים, ששפכו אור על השנים הראשונות של היישוב היהודי המתחדש בארץ ישראל. בין היתר, נמצא באחד הארכיונים מסמך מהוה למחצה, מכתב שהדיו בו נרשם דהה זה מכבר, הטומן בחובו סיפור מפליא... על המכתב חתום הגאון רבי שלמה זלמן גרוסמן זצ"ל, איש צפת נודע, שכיהן באותה עת בתפקיד ממונה הכשרות בגליל וסביבותיו. מתוקף תפקידו, נדרש לא פעם לדון ולקבל הכרעות בשאלות הלכתיות סבוכות, ולשם כך היה שוכר חמור חסון, ויוצא עמו לטבריה - למעונו של הגה"צ רבי משה קליערס זצ"ל שכיהן אז כרבה של טבריה, כדי לקבל תשובה הלכתית סדורה בשאלות ההלכתיות שעל הפרק.

במכתב, הוא מתאר בעיה עמה הוא מתמודד, ומבקש את עזרת הסוכנות היהודית להמציא לו הלוואה בסך שתי לירות, שתסייע לו לפתור את הבעיה. ומהי אותה בעיה סבוכה לשמה פנה הרב גרוסמן במכתב מיוחד? מהו אותו צורך מהותי בשלו מבקש הרב גרוסמן הלוואה לא שגרתית?

ובכן, מנהגו של הרב גרוסמן היה, שלא לכלות לריק את הזמן בו הוא שוהה בדרך, יושב על החמור באפס מעש. הן אמת כי טלטולי הדרך אינם פשוטים, הישיבה על אוכף חמור אינה נוחה במיוחד, הגשם חובט בחורף והשמש מכה בקיץ. ובכל זאת - היעלה על הדעת להעביר את זמן הרכיבה בחוסר מעש? האם הוא יכול להרשות לעצמו לבזבז את זמן הנסיעה ללא תועלת?

לפיכך, נהג הרב גרוסמן ליטול עמו ספר, וביושבו על החמור - ישב והגה

בתורה! לא בבית המדרש ההומה מאדם, ולא כשחברותא לצידי - אלא חמור בלבד... ובכל זאת, הוא לא יכול לתת לשעות כה ארוכות לחלוף בלא כלום, ולפיכך הוא מנצל כל רגע ורגע מהנסיעה ללימוד תורה: ידו האחת אוחת במושכות החמור כדי להובילו נכוחה בדרך, וידו השנייה מחזיקה בגמרא גדולה, מתוכה לומד הוא בהתמדה ובמתיקות...

עתה, נתקל הרב בבעיה. הוא כבר לא צעיר, כוחותיו כבר לא עומדים לו. הוא מתקשה להמשיך לרכב על החמור כשרק יד אחת אוחת במושכות, ואילו היד השנייה מחזיקה את הגמרא. אולם חולשתו אינה תירוץ להפסיק את הלימוד בדרך, שהרי לא ניתן להעביר את הזמן בלי לנצל היטב!

לפיכך - הוא מעלה בדעתו רעיון גאוני, ופונה לנגר בבקשה שיבנה לו סטנדר מותאם לצווארו של חמור. כך יוכל להרכיב את הסטנדר על החמור קודם היציאה לדרך, להניח עליו את הגמרא וללמוד בניחותא, כששתי ידיו אוחות במושכות...

אלא שהנגר אינו עובד בחינם, הוא דורש בשכרו שתי לירות. שתי לירות היו הון תועפות עבור יהודי כמו הרב גרוסמן באותן שנים קשות, אך גם הקושי הכספי לא מכריע את רצונו לנצל את הזמן היטב...

בגלל זה, רק בשל כך, חש הרב גרוסמן כי זה הזמן לפנות לרשויות בבקשת הלוואה בת שתי לירות, עד שירווח מצבו הכלכלי! לא לצרכיו האישיים, לא לצורך כלכלת ביתו המתקיים בדוחק, לא כדי להיטיב את תנאי חייו, אלא כדי לסייע לו לנצל את הזמן, לנצל כל רגע מהדרך!

אין לדעת אם הסוכנות נענתה לבקשתו ורווח לו אם לאו, אבל מה שברור - שאנו הרווחנו מסיפורו זה, המופיע בספר 'גדול בישראל' - תולדות אחיינו הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, מסר לחיים: יכול אדם לחשוב שהוא עסוק מאוד, מאוד מאוד אפילו. הנה, עכשיו הוא בדרך, בטלטולים, בטח אינו יכול להתרכז די הצורך... הנה, עכשיו הוא בתור לבנק או לקופת החולים, זה לא הזמן לעסוק בסוגיא קשה ומורכבת... הנה, עכשיו הוא בעבודה או ממתין לחברותא בכולל, מה כבר אפשר להספיק עכשיו?

אבל הגילוי הזה מטלטל ומהדהד: אם הזמן יקר וחשוב, אם מעריכים כל דקה, אם מבינים את משמעותו של כל רגע, מוצאים את הדרך ואת הנוסחה לנצל כל רגע. כן, גם רגע של המתנה, גם רגע של דרך, גם רגע שנראה שאין איך לנצלו. במעט התבוננות וחשיבה, ניתן להפוך כל רגע אבוד לרגע מרום, ניתן לנצל כל דקה לקנות קנייני נצח!

אם אנו בדרכים - אין צורך בסטנדר, די בשיעור תורני מוקלט או טלפוני, שינעים וינאם ברקע. כדאי גם להחזיק בכיס חוברת משנה או הלכה, לבטח יימצאו במשך היום חמש דקות של המתנה כאן או שם, ונוכל לנצל אותן. כל רגע הוא יקר, כל שניה היא חשובה, הבה ננצל את מתנת הזמן היטב ונזכה לקנות אוצרות נצח ברגעים ספורים!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-182918@gmail.com

שלושה ימים חלפו ועדיין לא חזר הרב רוזנברג משליחותו, רעייתו החלה לחשוש לשלומו. חששותיה הפכו לחרדות כאשר שמעה שהמטוס הצבאי בו עמד בעלה לחזור מפריז התרסק באוויר...

כיצד ידע רבי אהרן קוטלר שליחו אינו בין הנספים בהתרסקות המטוס בו היה אמור לטוס?

הרב ישראל ליוש

”וַיָּבֵא אֲבָרְהָם לְסֹפֵד לְשָׁרָה וּלְבִכְתָּהּ” (בראשית כ"ג, ב')

ובכללם גם את ר' זליג. לאחר סדרת בדיקות קצרה, מהן התברר שר' זליג יצא מהתאונה הקשה בריא ושלם ללא כל פגע, ברח ר' זליג מבית החולים ומיהר לאותו ישוב כדי לסדר את המקווה...
”כשסיפרו זאת לאבי מרן הסטייפלער”, סיים ר' חיים, ”אמר שהיה בטוח שלר' זליג לא יקרה שום דבר, שהרי 'שלוחי מצווה אינן ניזוקין'.”

”יש כאן עניין של פיקוח נפש”, פקד הגאון הגדול רבי אהרן קוטלר זצ”ל על הרב רוזנברג משיקאגו, ”עזרתכם נחוצה וכבר סודר עבורכם מקום במטוס צבאי לפריז... גם המונית לשדה התעופה כבר מחכה בחוץ... היפרד מבני משפחתך, קח עמך טלית ותפילין וצא לדרך...”.
הרב רוזנברג עשה כדברי הרב ויצא לדרך, כשבבלבו תפילה שאכן יצליח במילוי תפקידו, הן לא פשוט לשכנע דיפלומט צרפתי שיפעל לטובתו של יהודי...

שלושה ימים חלפו ועדיין לא חזר הרב רוזנברג משליחותו. רעייתו החלה לחשוש לשלומו. חששותיה הפכו לחרדות כאשר שמעה שהמטוס הצבאי בו עמד בעלה לחזור מפריז התרסק באוויר...
מבוהלת התקשרה האשה מיד אל מעונו של רבי אהרן קוטלר, ובבכי רב סיפרה לו כי המטוס בו היה אמור בעלה לשוב משליחותו התרסק באוויר. הרב שמע אותה וענה לה בנחישות: ”שלוחי מצווה אינן ניזוקין לא בהליכתם ולא בחזרתם... אינני מאמין שקרהו אסון...!”
לאחר כמה שעות התקשר הרב רוזנברג לרעייתו ובישר לה כי הוא חי

רש"י מבאר ששרה מתה מיד אחר עקידת יצחק, מפני שהמלאך סיפר לה את סיפור העקידה, ולפני שהספיק לספר שיצחק לא נשחט פרחה נשמתה...

הקשה מרן שר התורה, הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא', שהרי אמרו חז"ל: "שלוחי מצווה אינן ניזוקין", וא"כ מדוע סבבו מן השמים ששרה תמות בגלל קיום מצוות העקידה? עוד הקשה רבי חיים על דברי רבי יוסי (שבת קי"ח): "הי חלקי ממת בדרך מצוה", הרי הם נסתרים לדברי חז"ל "שלוחי מצווה אינן ניזוקין". מכוח קושיות אלו ומראיות נוספות ייסד מרן הגר"ח יסוד גדול: "שלוחי מצווה אינן ניזוקין", היינו שאדם לא ימות טרם זמנו או ייזק בשעת עשיית מצווה או בגללה. אבל אם הגיעה שעתו למות, או שנגזר עליו להיזק בשעה זו בלי קשר לעשיית המצווה, אזי אדרבה, זכות גדולה היא למות כשהוא בדרך מצווה, כפי שאמר רבי יוסי. אם כן, שרה אמנו הגיע שעתה למות בלי כל קשר למעשה העקידה, ואדרבה זימן הקב"ה שבדיוק בשעה זו יספר לה המלאך על המצווה הגדולה שעשה אברהם בעקידת יצחק ובכך היא זכתה למות בדרך מצווה.

ולפי דבריו ניישב מה שכפל הכתוב "שני חיי שרה" אחר שכבר פתח ואמר "ויהיו חיי שרה", משום שזה גופא באה התורה לחדש שתמו שנותיה של שרה ולא מתה טרם זמנה בגלל בשורת העקידה.
ע"פ הדברים האלו יישב מרן הגר"ח את לבם של אלו שסיפרו לו על אשה גדולה שנפגעה בתאונת דרכים בדרכה ללמד את בנות ישראל תורה. "הרי שלוחי מצווה אינן ניזוקין?", תמהו... "אדרבה", ניחם אותם מרן, "הגיע זמנה למות, וזכתה שיהיה חלקה עם מתים בדרך מצווה!".

"פעם נסע הר"ר זליג שפירא זצ"ל, נאמן ביתו של מרן ה'חזון איש' זי"ע, לסדר מקווה באחד היישובים", כך סיפר מרן הגר"ח לרבי אברהם הורביץ זצ"ל נאמן ביתו של אביו מרן הסטייפלער זי"ע, "בדרך התהפכה המונית בה נסע וכל נוסעי המונית נהרגו. רבי זליג קיבל מכה חזקה ושכב תחת הנוסעים שכבר לא היו בין החיים.
"כשכוחות ההצלה הגיעו הם מיהרו לקחת את כולם לבית החולים,

אותו אברך מארגנטינה, היה בטוח כי ימצא את הרב בסערת רוחות. כל אדם אחר היה צריך זמן מה בשביל להירגע ולהתאושש ממה שעבר, ואילו ר' ניסים יושב בחדר כשהוא רגוע לחלוטין...

על שלוות נפשם וזהירותם של גדולי ישראל בכבוד הזולת

הרב בנימין בירנצוויג

”וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן וְגו'” (בראשית כ"ד, מ"ט)

כתב רש"י: "אמר רבי אחא, יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה".

יש להבין, מהי החשיבות הגדולה שיש בשיחתו של אליעזר יותר מתורתן של בנים? וביאר הגר"י לוינשטיין זצ"ל בספרו 'אור יחזקאל', שהרי אמרו חז"ל, בת הייתה לאליעזר והיה מחזר למצוא סיבה שיאמר לו אברהם לפנות אליו כדי לשדכה ליצחק. אמר לו אברהם: בני ברוך ואתה ארוך ואין ארוך מידבק בברוך.

אליעזר שקל בדעתו שבתו אכן ראוייה ליצחק, והציע זאת לאברהם, ומחמת נגיעתו לא הבין שאין ברוך מתדבק בארוך. והנה, אברהם עונה לו תשובה שלילית, ואפילו כששמע את תשובתו השלילית של אברהם בכל זאת עשה את השליחות לחפש שידוך ליצחק במקום אחר בזריזות ובמסירות, והלך בלב שלם ושלט ביצרו ולא הכניס בלבו שום טרוניה על כך שאברהם מיאן בבתו ליצחק, עד כדי כך שיכול היה להתפלל אל ה' בלב שלם שיצליח את דרכו למען אברהם אדונו. וזהו מה שיחתן של עבדי אבות יפה לפני הקב"ה, כי בשיחתם יש לנו ללמוד כמה גדול הוא עניין של תיקון המידות, כי כשמאמין בהשגחה פרטית אינו כועס כלל על הזולת, שמבין שהכל מאתו יתברך ואין אדם נוקף אצבעו למטה אלא א"כ הוכרז כן למעלה, ובזה רק יצליח. ולכך גם זכה אליעזר בזכות זו כי יצא מכלל ארוך לכלל ברוך.

האשה הגביהה את קולה וצעקה כלפי הרב: "כיצד יכול הרב לקרוא לו צד בעניין? הוא לא צד! הוא חיה רעה! הרב חייב לכתוב לי את המכתב". ור' ניסים עונה לה בקול רגוע: "יתכן וכל דבריך אמת, יתכן שהוא חיה רעה, אבל אני חייב לשמוע גם את דעתו בטרם אתייחס לעניין". האשה המשיכה לצעוק ולצווח, ומשראתה כי לא תצליח לשנות את דעתו של ר' ניסים נתנה דפיקה אדירה על השולחן ויצאה מהחדר בטריקת דלת עזה, תוך שהיא ממשיכה לצעוק על כך שהרב לא מתחשב בדעתה.

לאחריה נכנס לחדר אותו אברך מארגנטינה, הוא היה בטוח כי ימצא את הרב בסערת רוחות... כל אדם אחר היה צריך זמן מה בשביל להירגע ולהתאושש ממה שעבר, ואילו ר' ניסים יושב בחדר כשהוא רגוע לחלוטין, כאילו לא אירע דבר.

האברך לא הצליח להתאפק ושאל את ר' ניסים: "כבוד הרב, שמעת מאחורי הדלת את כל מה שאירע כאן, איך יתכן שכבוד הרב לא נסער מהתנהגותה של אותה אשה, שפגעה קשות בכבוד הרב וביזתה אותו בהתנהגותה?".

נענה ר' ניסים ואמר: "וכי מה כבר קרה? והרי ממה נפשך, אם אני מכובד למעלה - מה אכפת לי אם ביזו אותי כאן למטה, ואם אני מכובד למעלה - מה יעזור לי אם התנהגו אתי כאן למטה בכבוד...". זו הסתכלות של אדם גדול, שאמונתו בבורא עולם מצליחה למנוע ממנו כל כעס ופגיעה על מי שפגע בו נורא - כי זה לא תלוי כלל בפוגע, הכל מלמעלה! הכל גם נקבע שם וכאן הכל הצגה, ומה קרה אם פגעו בי כאן, העיקר שלמעלה אני לא ייפגע! מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל היה מפורסם במידת ותרונותו

בספר 'יחי ראובן' מוביא מעשה ששמע מיהודי אברך מארגנטינה שהיה עד לכך:

אותו אברך המתין להיכנס לחדרו של מרן הגאון רבי נסים קרליין זצוק"ל. בתוך החדר שהתה באותה עת אשה שצעקה צעקות נוראות, והתלוננה בפני הרב על כך שבעלה עושה לה צרות, תוך כדי שהיא מפרטת את כל מעללי הרעים.

בשלב מסוים היא ביקשה מר' ניסים זצ"ל שיכתוב מכתב חריף לבעלה שיחדל מהתנהגותו הנלוזה, ור' ניסים אומר לה: "לא אוכל לכתוב מכתב בטרם אשמע את הצד השני. אני חייב לשמוע את מה שיש לבעלך לומר בנידון! הלוא גם הוא צד בעניין!".

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

חדש בקו השיעורים

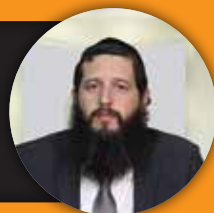
כל העדכונים וכל המידע על סיומי הש"ס של 'דרשו' עכשיו בעברית ובאידיש
שלוחה 6 ושלוחה 8

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה

שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפתח בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

ה'חפץ חיים' שאין שום הנאה ותאוה בלשון הרע, והרי אנשים מתענגים בלשון הרע יותר מכל תענוג? וענה לו ה'חזון איש': "כפי הנראה שמרן ה'חפץ חיים' לא טעם בימי חייו טעם של לשון הרע...". כל דבר בעולם לפני שאדם טועם אותו אין לו בו שום הנאה ושום תאוה. כמו שתספר ליהודי הונגרי על קובה וחוויתאג' תימני ותאמר לו שזה טעים. הוא יאמר לך שאין בזה שום הנאה ותאוה... כך לא ידע ה'חפץ חיים' את התאוה שיש בלשון הרע, ולכן כתב בספרו שכשמדבר לשון הרע עובר על חילול ה' היות ואין בזה שום תאוה כלל. אך מי שנכשל ונפל ויש לו כבר הנאה בכך שוב אינו עובר על חילול ה', רחמנא ליצלן.

ובקובץ 'אור ישראל' דנו כמה חודשים במדור 'מילי דתמיהה' בעניין זה, וכבר הקדימם הגר"ח קנייבסקי שליט"א ושאל את החזו"א עצמו, והשיב שה'לאו' הזה של חילול ה' בלשון הרע שייך רק ל'חפץ חיים' בעצמו שלא טעם טעם לשון הרע... וגם לו אין זה שייך.

אילו היית ב'קוסובה' לא הייתה נפצעת עינך

כתוב בספר 'מעשה איש' מעשה שהיה ברבי יוסף ספרוני שעסק במלאכתו בעיר וילנה, ונפצע בעינו תוך כדי עיסוקו במלאכתו ושוב לא יכול היה להמשיך בעסק מלאכתו. והיה מסתובב הרבה בבית הג"מ רבי שמואל גריינמן, שם היה מקומו הקבוע של ה'חזון איש' שישב ויגע שם בתוה"ק. החזו"א שאל את רבי יוסף: "מה קרה לך שאתה מסתובב כאן?", וסיפר לו כל המעשה שנפצע בעינו, והוסיף שהיה לו מזל שזה קרה בוויילנה והיה שם רופא מומחה מיד והציל לו את העין, שאילו היה בעיר מגוריו בקוסובה כבר לא היה נשאר מהעין כלום... ה'חזון איש' לא נתן לו לגמור את המשפט, וסיים: "יתכן שאילו היית בקוסובה לא הייתה קורית כל הפציעה כלל". כך הם החיים של יהודי מאמין בהשי"ת.

ואע"פ שחז"ל אמרו שצריך לגור בעיר שיש בה רופא, זאת משום שצריך לתקן את האדם ע"י כמה מיני מקרים שונים, ואילו יגור במקום שאין שם רופא לא יוכלו להביא עליו כל מיני דברים קטנים לתקן את נפשו... אך כשיגור במקום שיש רופא, אילו צריך לנקוף אצבעו יהיה לו תיכף רופא להתרפא. אך אילו היה במקום שאין רופא לא היה נוקף אצבעו כלל. וכהרה"ק רבי פנחס קאריצער ז"ע שהיה מתענה אם היו עוברים אצלו ארבעים יום בלי איזה צער ועוגמת נפש.

(מתוך גליון 'ממשקה ישראל' גליון צ"א תש"פ)

האדם, וכלשון הגמ': "אידי דאתא מדרשא חביבא ליה", דבר שמתייגע ודורש בו הוא חביב עליו.

וכל שישה סדרי משנה פותחים דווקא בנושא שאינו פשוט לפתוח בו. וכל זה, כי בדין זה היה יגע ומתאמץ ביותר ולכן חביב עליו דין זה ופתח בו.

עשיתי השתדלות לפרנסה כ'שיעור חזון איש'

ידוע שמרן ה'חזון איש' היה מחמיר בשיעורים: שיעור כזית, כביצה, אמה וטפח וכו'. אך ב'שיעור' אחד היה מקל ביותר, והוא ב'שיעור ההשתדלות לפרנסה'. וכתב: "אני מן הממעטים בהשתדלות" - כשאדם ממעט בהשתדלות יוכל לומר "עשיתי השתדלות בשיעור חזון איש...".

אתה רוצה לקפוא בגיהנום?

פעם אחת בא לפניו בחור צעיר שסבל מעצבים בחומרות והקפדות (שמעתי מבעל המעשה עצמו) ושאל את ה'חזון איש', שכשהוא קם בבוקר יש בתוך שערותיו כמה מהנוצות שנפלו מהחור שבכרית. האם אין זה משום חציצה בתפילין (למקווה לא הלך)? לאחר שהשיב לו הלכה למעשה הוסיף החזו"א ושאל אותו: "אמור לי בחור'ל, מדוע רק אצלך מתעוררות השאלות הללו?"... בכך ביקש לחנכו ששאלה כזו אין מקורה בהלכות התורה אלא בעצבים רחמנא לשזבן.

עוד סיפר האיש, שבצעירותו היה חוזר כמה פעמים ק"ש מרוב עצבים שמא לא אמר תיבה אחת כראוי. ושאל אותו החזו"א: "מדוע הנך נוהג כך?", השיב הבחור: "הלוא אמרו חז"ל שכל הקורא ק"ש ומדקדק באותיותיה מצננין לו גיהנום. אמר לו החזו"א: "אתה רוצה לקפוא שם בגיהנום?".

ה'חפץ חיים' לא טעם את ההנאה מלשון הרע, לכן כתב שהוא עובר על 'חילול ה'

בהשגחה פרטית למדנו בשיעורי הרמב"ם, שאם אדם עושה עבירה בלי שום הנאה ותענוג עובר על חילול ה' בסתר. שאין שום הסבר למעשיו, רק פורק עול בלי שום סיבה.

והקשינו, שה'חפץ חיים' כשמונה מספר הלאווין על איסור לשון הרע, כתב שהלאו הט"ז הוא שהיות שעוון לשון הרע אין בו שום הנאה ותאוה, לכן כשמדבר לשון הרע עובר על חילול ה'.

וכתב הגר"ח קנייבסקי שליט"א, ששאל את ה'חזון איש' איך אומר

לספר לרב והוא אינו סובל דיחוי כלל. לאחר ששמע הרב מפיה את הבשורה המשמחת, הגיב לבני ביתו: "וכי לשם כך הפרעתם לי?! הלוא ידעתי כי הוא חי, כבר אמרתי לה ששלוחי מצווה אינן ניזוקין...!".

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו לו:
israel.layosh@gmail.com

ולהמתין עוד כמה שעות... על כן המציא 'עצה' לעצמו: הוא דחף מהר את רגלו פנימה בטרם נסגרה הדלת בעדו...

הגבאי החסיד ר' שלום ניגש תיכף לבדוק מה מפריע לדלת להיסגר, והנה פוגש הוא באותו אדם שמנסה להידחף פנימה בכוח ולהתחבר עם הקבוצה שכבר בפנים... ר' שלום גער בו כדרכו בהנהגת החצר ביד רמה, וציווהו תיכף להוציא את רגלו החוצה - 'מי שבפנים בפנים ומי שבחוץ בחוץ!', פסק. אבל האיש התעקש ולא הסכים לוותר. הוא הרים מעט את קולו וצעק, תוך שהוא מנסה לדחוף את הדלת. הוא טען שהוא כבר ממתין פה כמה שעות טובות, ושיניחו לו להיכנס פנימה!

לשמע הקולות והדחפיות הרים הרבי את עיניו הקדושות מן הקוויטל שאחז בידו, ושאל: "וואס איז די קולות?" (מה הם הקולות). ענה לו המשמש בקודש שעמד לידו, שר' שלום ציווה לסגור את הדלת ואיש אחד מתעקש שם ומנסה בכוח להיכנס פנימה.

הרים הצדיק את ראשו והביט אל עבר הפתח, וכראותו את האיש הנדחף בדלת פנה אליו ברכות: "איך בעהט דו זאלסט ארויס גיין!"

(מבקש אני ממך לצאת החוצה).
עתה לא נותרה שום ברירה בפני האיש, הוא הוציא בהכנעה את רגלו וחזר לאחוריו והדלת נסגרה בפניו.

לא חלף זמן רב, והנה יוצא פתאום המשמש אל חדר ההמתנה ושואל אחר האיש שנדחף מקודם בדלת, וכשמצאו אמר שהרבי קורא לו ומבקש שייכנס עתה!

האיש נכנס לקודש פנימה ועמד מבלבל מעט, תוהה ואינו מבין: מה קורה פה? מתחילה דחה אותי הרבי החוצה בשתי ידיים, ועתה פתאום נקרא אני להיכנס בהזמנה אישית?

הרבי שהבין למחשבותיו והתלבטותו, אמר לו מיד: "אסביר לך! מתחילה ציוויתך לצאת החוצה מחמת שאבי זכרונו לברכה היה אומר 'א' יד דארף נישט אויספירן...' (יהודי צריך להתרגל שלא להתעקש עד הסוף...) אך לאחר מכן קראתך שוב לבוא פנימה משום שגם עלי מוטל נישט אויספירן..."

"א' יד דארף נישט אויספירן!"

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

המשך מעמוד 15 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

גישתו של אותו מנהל הותירה בי רשם עמוק שלא נמחה עד היום. לא "פרא אדם", לא "חצונף", אפילו לא "ילד רע". רק "מצוין קטן!" שתי מילים אלו היוו עבורי שיעור שלם ועצום בחכמת החינוך: אם תגדיר לילד את עצמו בצורה חיובית, הוא באמת יהפוך לילד חיובי!

מחמת חשיבות הנושא נביא כאן דוגמה נוספת לאותה נקודה:

בילדותי, כשלמדתי בתלמוד תורה 'תשב"ר' בבני ברק, אירע לי שיחד עם חבר נוסף איחרתי לת"ת מספר פעמים ברציפות. המחנך כבר לא יכול היה להתעלם, והוא שלח אותנו אל המנהל עם פתק קטן, בו כתב בזו הלשון: "הני תרי צנתרי דדהבא מאחרים ללימודים כבר מספר פעמים".

המנהל הרוחני של הת"ת באותה תקופה היה הגה"צ רבי אלעזר צדוק טורצ'ין זצ"ל. ניגשנו אליו בפחד מחמת הצפוי לנו, והראינו לו את הפתק. לעולם לא אשכח איך התבונן בכתוב, ואז שאל אותנו בעיניים מחויכות: "אתם יודעים מה זה 'צנתרי דדהבא'?"

המשך מעמוד 28 | הרב בנימין בירנצוויג

ומחילתו לכל הפוגעים בו, באומרו שאין בזה רק עניין של מידות טובות אלא בעיקר מצד הידיעה שהכל הוא מאת ה' יתברך, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא הנימה, וממילא שלא פלוני פוגע בך ולא הוא מזיק לך.

וכשהיו מגיעים אליו אנשים שפגעו בו ופגעה בהם מידת הדין ובאו לבקש מחילה, היה אומר שיגידו להם "מצדי אני מוחל על הכל, אבל אם עשו חילול ה' זה כבר חשבון אחר. אבל תגידו להם, שאף על פי

משהשבנו בשלילה החל הרב טורצ'ין להסביר לנו שצנתרי דדהבא אלו מנורות זהב יקרים, יפים ונוצצים, מנורות של זהב אמתי... ואז אמר לנו: "אתם רואים איך הרבי מעריך אתכם, מחשיב אתכם כל כך עד שנתן לכם תואר נכבד שמכנים בו תלמידי חכמים... לא חבל לאחר לשיעורים של רבי כזה?"

אני וידידי היינו מופתעים מאוד ממתיקות הנזיפה. חששנו לקבל עונש חמור, והנה מתברר שאנו ממש צינורות זהב... למותר לציין עד כמה השפיעה עלינו גערת אוהב זו. התביישנו מעצמנו לאחר שוב, ולא הוצרכנו לגערות או הערות נוספות כדי להגיע בזמן לכיתה...

כמובן לכל בר דעת, אין הכוונה שתמיד ניתן להגיב בצורה כזו. פעמים רבות הביקורת חייבת להיות החלטית ותקיפה; אך בד בבד אסור לשכוח, כי עיקר התועלת מביקורת תושג רק אם הילד ירגיש שהיא באה מתוך אהבה. כשמבקרים מתוך גישה של קשר וחובה, כשהילד מרגיש שבעצם יש להורה או למלמד הערכה כלפיו, תוכל הביקורת להצמיח פירות ותוגדר כ"ביקורת בונה".

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא' - וירא)

שבמשנה בסוף יומא כתוב שאין כפרה לחילול ה', אבל רבינו יונה ב'שערי תשובה' שער ד' כותב דרך ועצה איך לכפר על חילול ה'."

הוא היה נאה דורש ונאה מקיים. לא רק שמחל על הפגיעה בו, אלא עוד הוסיף דרך ועצה לפוגעים כיצד לתקן את עוון חילול ה' שנלווה לפגיעתם. כזו הנהגה אצילית מתאפשרת רק לאדם שיודע ומאמין שהכל מאתו, ואין שום פגיעה ועלבון כאן כי הכל מלמעלה!!! ולכן יש ביכולתו להתגבר ואף להשיא עצות לפוגעים בו כיצד יתקנו מעשיהם.

- ◆ מדוע נהגו לשרוף את החמץ דוקא ביום?
- ◆ כיצד מבערים חמץ שנמצא בפסח?
- ◆ האם מותר לטלטל מוקצה באמצעות הכתפיים?

מהלכות ביעור חמץ

- את החמץ ניתן לבער בשריפה, או לפוררו ולזרות את הפירורים ברוח, או לפוררו ולהשליכו לים או לנהר. וכן ניתן להשליכו לבית הכסא. ויש אומרים שאין ביעור חמץ אלא בשריפה, כדרך 'נותר' בבשר הקדשים, שביעורו בשריפה בלבד. ולכן נהגו להחמיר ולבער את החמץ שנותר בערב פסח דווקא בשריפה. ואם מוצא חמץ ברשותו לאחר תחילת זמן איסור חמץ, בודאי יש להחמיר לכתחילה לבערו דווקא בשריפה. ונהגו לעשות זאת ביום ערב פסח, כדין 'נותר' בבשר הקרבנות, ששריפתו ביום בלבד. וכן כדי שהשריפה תהווה תזכורת ל'ביטול' החמץ לפני תחילת זמן איסור חמץ.
- נוהגים לעשות לשריפת חמץ בערב פסח מדורה נפרדת, מחוץ לבית, ולא לשורפו על גבי הכירה שבבית, או במקום אחר שבו משתמשים באש לצורך דברי מאכל.
- המוצא חמץ בביתו בפסח, אם מצאו בחול במועד - ישרפנו מיד. ואם אינו יכול לשורפו מיד, לכל הפחות יוציאנו מיד מרשותו, כדי שלא ישל באכילתו, וישרפנו מיד כשיתאפשר לו. אולם, אם מצאו ביום טוב - יכסה את החמץ בכלי, כדי שלא ישל באכילתו, וישרפנו במוצאי יום טוב. ונהגו שלא לבערו ביום טוב אף באופן שניתן לומר לגוי לבערו ללא עשיית מלאכה דאורייתא. ובזמננו, שנהוג לכתוב בשטרי מכירת החמץ שכל החמץ שבבית מכור לגוי - אף המוצא בחול המועד אינו רשאי לבערו; ויש אומרים שיכניסנו למקום שבו נמצאים כל הדברים המכורים לגוי; ויש אומרים שיעמיד סביבו מחיצה בגובה עשרה טפחים.
- כששורפים חמץ לאחר תחילת זמן איסורו, אסור להנות

משריפה זו, דהיינו, שאסור לבשל בפסח באמצעות אש שהחמץ משמש כחומר הבעירה שלה; ואסור גם להנות מחומקה ומאורה. ואף לאחר שהחמץ הפך לגחלים, לפחמים, או אף לאפר, אסור להנות מחומו. ואם עבר אדם ובישל תבשיל בחום האש שחומר הבעירה שלה הוא החמץ הנשרף - התבשיל אסור בהנאה.

דינים שונים בנוגע לאיסור חמץ

- חכמינו ז"ל החמירו באיסור חמץ, שאינו מתבטל בתערובת אף כשאינו נותן בה טעם, דהיינו, שאפילו 'משהו' ממנו אוסר את כל התערובת; מפני שיש באכילתו איסור 'כרת', ומאידיך, רגילים לאוכלו במשך כל ימות השנה, כך שעלולים להיכשל בו יותר מאשר באיסורים אחרים. ולדעת השולחן ערוך, ניתן למכור את התערובת בפסח לגוי בהפחתת דמי החמץ, כיון שבאופן זה אינו נהנה מהחמץ. אולם, לדעת הרמ"א צריך לבער את כל התערובת, ואין למוכרה לגוי. ובמקרה שביעור התערובת כרוך בהפסד כספי רב מאוד, רשאי אף בן אשכנז להקל כדעת השולחן ערוך.
- מי שמצותיו דומות לפת חמץ העלולה להימצא ברשותו - יש אומרים שאם מוצא בביתו פת בפסח במקום שאינו יודע כי הניח בו את מצותיו, אינו צריך לחשוש שזוהי פת חמץ. אולם, לדעת המשנה ברורה אין להקל בדבר אלא לענין אכילת הפת לאחר הפסח, אך לא בפסח עצמו.
- מותר לטלטל 'מוקצה' בטלטול 'מן הצד', דהיינו באמצעות חפץ המותר בטלטול, ובתנאי שהטלטול נעשה לצורך דבר המותר. וטלטול מוקצה בגופו - כאשר יש בכך שינוי מדרך הטלטול הרגילה של חפץ זה - מותר; ואף כאשר מטרתו של המטלטל היא לצורך המוקצה עצמו. ויש שאוסר.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה